

NEPŰNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Teljes erővel megindult a Zsidó Párt választási propagandája

Lángban áll a világ. Lélekzetviesszafojtva figyelik szerte a világon, hogy ez a gigantikus mérkőzés, amelynek ma már — ha nem is a harctereken, — de az élet minden megnyilvánulásában tanui vagyunk, hogyan fog végződni. Az bizonyos és kétségtelen, hogy senkinek sincsen joga azt mondani, hogy én, a magam kis életével, existenciájával, családi kapcsolataival, gyermeki jövőjével, nem vagyok szoros kapcsolatban mindazzal, ami ma Madridban, vagy Sanghaiban, Londonban, vagy Berlinben történik. Nekünk, zsidóknak még különösen nincs semmi jogunk és okunk arra, hogy strucc módjára homokba dugjuk fejünket. A közöny és nemtörődömség homokjába. Mintha az egész világ összefogott volna ellenünk. És mi ezért minden vonalon fel kell vegyük a harcot. Tegnap még existenciánkat veszélyeztette legközvetlenebbül az antiszemita akarások pergőtüze. Ma megint más a feladat. Különösen nekünk, romániai zsidóknak, akik december 20-án a választási urnák elé kell járjunk, hogy elég tegyünk elsősorban állampolgársági kötelességünknek, de meg önmagunkkal és családunk jövőjével szemben is legeminensebb feladatunk, hogy szavazatunkkal dokumentáljuk öntudatos zsidó mivoltunkat.

Sokszor felmerül bennünk a kérdés: hogy vajjon akad-e még egyetlen romániai zsidó is, aki ne ismerné fel legfontosabb feladatát, amikor az urnák elé járul. Lehet-e az, hogy még mindig tétovázzon egyetlen zsidó is, amikor arról van szó, hogy legyen-e zsidó képviselőnk a kamarában, vagy pedig képviselő nélkül maradjunk? Van-e még egyetlen zsidó ember is, aki még mindig kételkedne abban, hogy nincsen más út és nincsen számára dilemma, amikor a választásoknál hallatni kell hangját és dokumentálni kell akaratát.

Van-e még zsidó, aki tétovázna? Nem hisszük! Mert csaknem husz esztendeje annak, hogy mi a magunk lábán tanultunk járni. Nem volt senki akkor, aki hatalmi szóval irányította volna a zsidó tömegeket. De a zsidó százvezrek az egészséges népi ösztönnel lérték rá az egyedüli utra, amely a népki-sébségi út volt, amelyről százszor is bebizonyosodott, hogy az egyedüli járható út a romániai zsidóság számára.

Szomorú volna, ha sablonos jelszavakkal és unalomig ismert és elcsépelte frázisokkal kellene ma is az ardeali zsidó tömegek elé járulni. A mi zsidó közvéleményünk sokkal okosabb, politikailag sokkal iskolázottabb, semhogy még mindig figyelmeztetni kellene arra az egyedüli helyes utra, amelyen régóta járunk kell.

A Zsidó Pártnak ezen a választáson be kell hozni a szükséges két százalékot, hogy

négy, vagy hat képviselője legyen a parlamentben. És mert sokszor megtörténhet, hogy néhány szavazaton mulik, hogy vajjon győz-e egy ilyen aránylag kicsi párt, vagy nem, ezért minden egyes zsidó szavazatra szükség van. Ahogy a Hagadában mondjuk: „mintha mi magunk jöttünk volna ki Egyiptomból”, úgy kell ma érezze minden egyes zsidó, hogy ő az, akire feltétlenül szükség van, mert az ő szavazatán mulik a győzelem vagy vereség. Nincs idő tétovázásra, nincsen idő meditatálásra. December 20-án saját sorsunk felett döntünk. Vajjon lesz-e erőnk a legközelebbi négy éves ciklusban, hogy ellentálljunk az

ujabban megnyilvánuló antiszemita rohamoknak, lesz-e élcsapatunk a parlamentben, vagy pedig tévelyegni fogunk a megnemértés és képviselőtelenség sötétjében?

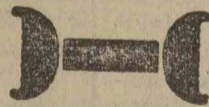
Nem kellene megszokott frázisok és sablonok. A mi sokezerlyi zsidó közönségünk tudja, hogy mi a kötelessége. Nem a jelöltek érdekében járul az urnák elé, hanem önmaga sorsát biztosítja, amikor leszavaz a Zsidó Párt listájára. Történelmi feladat ez, amelyhez elég érett és elég tapasztalt az ardeali zsidóság! Nekünk csak egy a kötelességünk: felhívni figyelmét arra, hogy minden zsidó teljesítse kötelességét.

A zsidó választókhöz!

December 20-án urnák elé szólítja a kötelesség az ország lakosságát, hogy szavazatával megválassza az új parlamentet. Ezekre a választásokra felkészülten indul a Zsidó Párt is, amely önálló listával megy a választásokra, hogy saját szavazataival küldjön be képviselőket a parlamentbe, akik a mai nehéz körülmények között felemeljék szavukat a zsidó érdekek védelmében.

Az önálló zsidó lista azt jelenti, hogy a Zsidó Párt nem vesz részt a többségi pártok egymásközötti küzdelmében, hanem a zsidóság érdekeinek védelmét a saját külön listáján megválasztott zsidó képviselőkre óhajtja bizni.

Ez a párt jele:

Az ország ötven megyéjében állít fel jelölőlistát a Zsidó Párt abban a biztos tudatban, hogy a zsidó szavazatok messze túl fogják haladni a szükséges két százalékot. A mai időkben minden zsidó választónak csak a zsidó lista mellett lehet a helye. Ez a lista jelenti a zsidó becsület, a zsidó munka, a

zsidó élet- és vagyonbiztonságnak a védelmét s minden zsidó, aki az önálló lista mellett felsorakozik, a zsidóság élniakarásához és alkotmányban biztosított jogaihoz való törhetetlen ragaszkodásáról tesz tanubizonyosságot.

Az egész országban letették a választási listákat

Országszerte lázas izgalommal folyik a választási harc. A nagy pártok lassankint felvonultatják összes politikai erőiket. Mindenfelé megindultak a választási harcok, naponta sokszáz népgyűlést tartanak, városokban épen úgy, mint a legelhagyottabb falvakban. A Zsidó Párt is természetesen elindította teljes apparátusát. Lapunk zártakor beérkezett hírek szerint az ország valamennyi zsidó lakta helyén letette a Zsidó Párt listáját és az eddig beérkezett listákról és listavezetőkről alant közöljük értesítéseinket.

LISTALETÉTEL SOMES-MEGYÉBEN

Ardeal és talán az ország egyik leg-posszibilisabb helye Somes választókerülete, ahol összesen 25.000 szavazó van és ezek között körülbelül 3000 zsidó szavazó, ami 12%-nak felel meg.

A listát hétfőn délben népes küldöttség kíséretében tették le a deji törvényszéki elnöknél, amelynél jelen volt Wasserstrom Sándor, lapunk főszerkesztője, aki a kerületben a lista vezetője és a lista második helye-

zettje dr Lebovits Mór ügyvéd. A somesi zsidóság nagy lelkesedéssel fogadta úgy a városokban, mint a falvakban az önálló lista letételét és zárt sorokban vonul fel a Zsidó Párt zászlaja alá.

Vasárnap Dejen, Gherlán, Reteagon, Becleanban rendez nagy választási népgyűléseket a Zsidó Párt, amelyen lapunk főszerkesztője is részt fog venni. Hétfőn Târgu-Lapuson és a többi nagyobb zsidó centrumokban fogja elmondani a Zsidó Párt programját és célkitűzéseit.

A somes megyei lista: Listavezető: Wasserstrom Sándor, a „Népünk” főszerkesztője, dr Lebovits Mór Dej, dr Fried Andor Beclean, Öhlbaum Sándor Gherla, Friedmann Mór Dej.

Oradeai lista: 1. dr Fischer József, 2. dr Markovits Ignác, 3. Leitner Lázár, 4. Nussbaum Sámuel, 5. Fuchs Salamon, 6. Mittelmann Jakab, 7. Friedmann Armin, 8. Schwartz Jakab asztalos, 9. dr Váradi Ödön.

Cluji lista: Dr Kertész Jenő, Gottlieb József, Rosenzweig Emánuel, dr Herman Dezső, Schwartz Ignác, Grünwald Imre.

Az odorheiu lista: Dr Hirsch Lajos, Gottesmann Vilmos, Szöllösi Dezső, dr Guttman Dezső.

Aradi lista: 1. dr Nobel Sándor, 2. Szemes Henrik, 3. Scharfstein Jakab, 4. Feinkuchen Izidor, 5. Kalmár József, 6. Singer Jenő, 7. Grünstein Armin, 8. dr Gara Armin, 9. Mandel Dezső.

Braşovi lista: 1. Deutsch Armin, 2. dr Springer Armin, 3. Weisz Adolf.

Sibiui lista: 1. dr Sámson Dávid, 2. Felter Alfréd, 3 dr Segal Zsigmond, 4. Fuhrmann József, 5. Weisz Henrik.

Bistriţai lista: 1. dr Halberg Gyula, 2. Scherf Izrael, 3 dr Nierenfeld Benjámín.

Maramureşi lista: dr Fischer Tivadar, a Zsidó Párt országos elnöke, dr Fischer József, dr Marton Ernő és Jámber Ferenc.

Sátmári lista: A listavezető dr Fischer József, a többi jelöltek: dr Borgida József, Szmár, Hirsch Jakab hitközségi elnök Baia-Mare, Lázár Lajos Somcuta-Mare, Ferber Herman iparos, és dr Sarudi Farkas ügyvéd, Baia-Mare.

Zälăun, a sok zsidó által lakott Sălaj megye székhelyén dr Kertész Samu lett a zsidó lista vezetője.

Turdán a listavezető dr Kassovitz Endre ügyvéd.

Ciuc megyében dr Dénes László, dr Schwartz Vilmos és Weisz Ignác szerepelnek a listán.

Deván dr Hermann Dezső lett a listavezető, mert dr Schulhoff Zsigmond, a devai zsidóság tiszteletreméltó vezetője csak a második helyen kívánta jelöltetni magát. A listán szerepelnek még: dr Weisz Jenő, dr Dénes László, dr Pistinger Avram, dr Kertész Miklós, Weisz Ignác.

A központi pártvezetőség az okiráltságban letette a jelölőlistákat a következő listavezetőkkel:

Cernoviţi: dr Mayer Ebner, Misu Weissmann, dr Nobel Sándor, dr B. Kaswan, dr Josef Marcu, dr Leo Schmeltzer.

Câmpulung: S. Singer, Jámber Ferenc.

Cahul: dr Sámuel Perper.

Storojineţ: dr Fischer Tivadar.

Covorlui: Philipe Rosenstein.

Tecuciu: M. Segal.

Dorohoiu: dr Sami Singer.

Botoşani: dr Misu Weissmann

Soroca: dr Fischer Tivadar.

Ismail: M. Weinberg ügyvéd.

Rădăuţi: M. Benvenisti és Jámber F.

Neamţ: dr S. Loebel.

Cetatea Alba: Philipe Rosenstein.

Lăpuşna: Zirelsohn nagyrabbi.

Tighina: Zirelsohn nagyrabbi.

Bălţi: dr Mayer Ebner.

Hotin: dr S. Singer.

Orhei: dr Mayer Ebner.
Bucureşti: dr Fischer Tivadar.
Prahova: dr Carol Singer.
Putna: I. Gruberg.
Tecuciu: M. Segal

Vaslui: I. Gruberg.
Iasi: Misu Weissmann.
Roman: Osias Avram.
Baia: M. Segal.
Bacau: dr S. Loebel.

A someş megyei zsidó választókhoz!

Dr Fischer József tartományi elnök és a Zsidó Párt központi vezetősége a tanuim rá, hogy mennyi kapacitálás után fogadtam el a somes megyei lista vezetését. Ez a vonakodás nem azt jelentette egy pillanatig sem, mintha a megítéltetés nem lett volna elég nagy, vagy talán nem tett volna boldoggá az a tudat, hogy derék someşi zsidó testvéreim közé mehetek, hanem a felelősség súlyát éreztem és a kétséget, hogy tudom-e nyújtani maximumát annak, amit a zsidóság joggal elvár minden egyes fiától.

Ez a pillanatnyi kételkedés önmagamban most már a múlté. A lista letétele alkalmából láttam azt a szeretetet és ragaszkodást, amellyel a deji és környékbeli zsidóság fogadott. Ez megacélozta akaratomat és hiszem, hogy a kerület zsidó választóinak hathatós segítségével győzelemre vesszük a párt lobogóját.

Nem vagyok egy többségi néphez tartozó jelölt, akinek könnyű ígérni, egyrészt, mert a falusi nép naiv és hisz a bűvös kortesszavak mákonyának. De meg ha akarja, ott áll mögöttem a saját pártjának hatalmas és anyagiilag jól fundált apparátusa. A zsidó választópolgárnak nem kellene bűvös szavak és sokkal szkeptikusabb, semhogy ígéretekkel lehetne meggyőzni igazunkról. A zsidó választó testvéreinknek egészen más kell! Egyszerű szavak és nagyon kevés ígér.

A nagyon megítélt lista vezetés épen olyan kötelesség, mint a zsidó pártra való szavazás. Egy zsidó parlamenti képviselő nem babért jelent, hanem rendkívül sok munkát és nagyon nagy felelősséget. Jelölteknek, szavazóknak az ország minden részén csak egy kötelessége van. December 20-án százalékosan az urnák elé járulni és leadni szavazatukat a zsidó párt jelöltjeire.

Dej, Reteag, Beclean, Gherla, Garbau, Târgu-Lapus, Ilonda-Mare, Iclodul-Mare, Sic, Spermezaü, Sintereag zsidó polgáraihoz szólók és a kis falvak ezernyi bajjal küzdő, dolgozó zsidóhoz! A Zsidó Párt nem ígér aranyhegyeket, a Zsidó Párt nem dolgozik bombasztikus frázisokkal, a Zsidó Párt nem akar egyebet, mint fórumot ahhoz, hogy a zsidó érdekeknek, a zsidó jajoknak és bajoknak szószólója legyen. Aki beherül közülünk a parlamentbe, az ezer veszély között kell hallassa mindenkor szavát.

A someşi kerület egyike az ország leg-

TRE TORN

WIMPASSING

PALMA DE LUX

HÓCIPŐK

megerkeztek

Reichard

posszibilisabb választókerületeinek — a Zsidó Párt szempontjából. Ha ebben a választókerületben minden egyes zsidó testvérem eléget tesz állampolgári és zsidó feladatának és kötelességének, akkor lehetséges, hogy a listánk győzni fog. Nem kell hozzá más, csak kitartás, akarat és igazi zsidó összefogás. Nem szabad hagyja magát egyetlen zsidó sem megrészegíteni sem kisebbségi pártok jelszavától, sem pedig többségi pártok fellépésétől. A zsidó választóknak csak egyetlen kötelessége van december 20-án. Az urnák elé járulni és ott a Zsidó Párt listájára leadni szavazatát.

Szeretett zsidó testvéreim a someşi választókerületben! Meglátogatlak benneteket helységről-helységré és hiszem, remélem, hogy közös kötelességeink teljesítésével elérjük célunkat és győzelemhez segítjük a Zsidó Párt zászlaját! A someşi kerület zsidósága tegye meg kötelességét! Ezt nem a párt és nem a lista, hanem önmagának jól felfogott érdekében teszi, hogy ezzel az egész zsidóság javát szolgálja!

WASSERSTROM SANDOR

mint a someşi kerület listavezetője.

Hogyan folyt le

Farhan Saadi sejk hadbírósi tárgyalása és az ítélet végrehajtása

Farhan sejk elleni bírósági tárgyalást a haifai katonai törvényszék C. D. Fakes őrnagy-elnöke vezette le, aki a Hampshire ezred második századának parancsnoka. A többi bírák: J. T. Thornhill kapitány, aki az East Yorkshire ezred egyik századparancsnoka és az Essex ezred hadnagya, A. M. Littledale. A hadbírósi egyik haifai nagy vaskereskedésben tilt össze, mert másutt hirtelen nem volt hely. Az asztalok és székek feketével voltak bevonva. A vádlott az angol őrség között ült. A tárgyalás két óra és ötven percig tartott. Csak két tanút hallgattak ki, akik igazolták, hogy Saadinál voltak fegyverek. Saddi-t Moghanam el Moghanam amerikai illetőségű ügyvéd védte.

Wavel vezérőrnagy, aki parancsnoka az összes palesztinai haderőknek, november 24-én jóváhagyta a hadbírósi halálos ítéletét. Az ítéletet november 27-én hajtották végre az akkori börtön udvarán, ahol Saadit felakasztották. A haderők parancsnoka a kegyelmi kérvényt azért is utasította el, mert a vádlott előbb nyolcvan évesnek mondotta magát, majd 75-nek, végül kiderült, hogy hatvan éves volt a halálra ítélt sejk. A zsidó távirati ügynökség jelentése szerint őt arab ügyvéd védte, az egyik hivatkozott a vádlott öreg korára, amire az ügyész kijelentette, hogy éppen azért, mert már öreg, nincs remény arra, hogy megjavuljon. Két tisztevalotta, hogy amikor elfogták a sejket, töltött revolvért találtak nála és municiót. Alig negyedóráig tartott a hadbírósi tárgyalás, s meghozták az egyhangú halálos ítéletet, amelyet végre is hajtottak.

— ELJEGYZÉS. Deitel Nellyke Braşov és Spielmann Lajos Cluj, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— Ha akut izületi reumája van, vagy vese- és májgörcsökben, érelmeszesedésben szenved, ha könnyebbéget és gyögyulást akar hólyaghurutban, prosztatában, vagy gonorrhéában, egyetlen jó tanácsot adhatunk Önnek: — használjon URODONALT.

Hámán és Hóman

A zsidó történelem folyamán volt már egy Hámán-unk, aki gyűlölte a zsidókat. A perzsi nyilaskeresztes mozgalom élére állott és befolyásolni igyekezett a királyt, a híres-nevezetes Ahasvérust, hogy irtsa ki a zsidókat. A modern idők Hóman-ja nem olyan bátor, mint elődje. Eckhardt Tibor, a magyarországi kigazda párt bátor és derék elnöke nyíltan a parlament ülésén szemébe-vágta a miniszternek, hogy titokban ő áll a nyilaskeresztes mozgalom élén. Értjük ezt, szegény zsidók? Nem áll ki nyíltan, amint az a régi történelmi idők Hámánja, szemtől-szembe, hanem titokban, miközben a fórumon azt hirdeti, hogy minden erővel azon lesz, hogy „letörje” a mozgalmat.

Nem érthető sem ebben, sem más esetben, hogy miképpen lehetséges egy országban az, hogy illegálisnak ismert mozgalom terjedjen és fejlődjön, ha nem áll mögötte egy hivatalos személy, vagy hatalom, amely elősegíti törekvéseit. Hiszen ez esetben nem tudnának meg sem mozdulni. Így van ez mindenhol és lett volna Magyarországon is. Ha nem áll mögötte egy hivatalos személy, akkor néhány nap alatt le lehet törni egy olyan, különben tehetségtelenül szervezett mozgalmat, mint amilyen a hitlerizmust utánzó magyar nyilaskeresztes mozgalom.

Nem akarunk már pálcát törni Hóman Bálint miniszter felett, hiszen még folyik a nagy vita a magyar közéletben, de az a körülmény, hogy felajánlotta lemondását, elég ahhoz, hogy következtessünk arra, hogy akár marad miniszter, akár nem, a keze benne kellett legyen a nyilaskeresztes mozgalom irányításában. Szomorú kortünet ez, hogy a modern idők Hámánja a régi nyomdokain halad, ha nem is nyíltan, de burkoltan... ami bizonyos szempontból szomorubb, mintha nyílt sakkal venné fel a harcot.

A bécsi antiszemitizmus

Aki figyeli az osztrák zsidóság életutját, az nem csodálkozik azon, hogy napról-napra jobban megnehezedik sorsa, mert hiszen olyan hivatalos és nem-hivatalos antiszemitizmussal áll szemben, amelyet legyőzni

majdnem — mondhatni — sziszifuszi munka. Nem tagadható, hogy a bécsi antiszemitizmusnak mélységesen történelmi háttere van. A békeévek Luegerje és anti-zsidó beállított-sága még mindig virulens, s főleg azóta kapott újra lábra, amióta megszaporodott a nemzeti szocialista osztrákok száma. Igaz, hogy a két antiszemitizmus között van egy kis stílusbeli különbség. Ugy mondhatnánk, hogy a hitleri gyűlölet az kiméletlen és minden romantizmustól mentes, viszont a „luegeri” az telített volt, bizonyos bécsi „hamuer”-rel, azaz bonhomival és kedéllyel. Most például dr Kresse, az osztrák főváros egyik alpolgármestere hivatalos helyen üti meg az antiszemitizmus nagydobját, amelyet eddig azért kerültek hivatalosan hangoztatni, mert tudták, hogy ez a nácizmus malmára hajtja a vizet. Most azonban nem bírják már türtöztetni magukat. Igaz, hogy a dr Kresse-féle antiszemitizmus még mindig a luegeri irányvonalon halad, mert inkább szordinó-sabb eszközökkel dolgozik, mint a német határon túli elvarbátai, de végeredményben majdnem mindegy, ha puskatussal kergetik a zsidókat, vagy „viccesen”, illetőleg bécsi kedélyességgel. Az előjelek után itélve, újra feltámadnak a luegeri idők, de ha őszinték akarunk lenni, bevallhatjuk, az elmúlt évtizedek tapasztalatai után, hogy a mai éles, barbár és kiméletlen zsidógyűlölethez úgy viszonylott a luegeri, mint enyhe rózsavíz, — a kénsavhoz. Mióta a streicheri „kénsavat” ismerjük, — mit nekünk a luegeri „rózsavíz”? Bár a bécsi zsidók bizonyára nem egészen így gondolják... de mindnyájunk magunk viselhetjük azt a batyut, amelyet a sors reánk mér...

Emléksorok, egy tragikus halálessel kapcsolatban

Vannak elmúlások, amelyek úgy szívenütik az embert, hogy hetekig hatása alatt állt. Ilyen volt Láng József oradeai ügyvéd feleségének, Gellisz Nusinak tragikus elmúlása. A viruló szépségű 21 éves asszony második gyermekét várta, amikor hajnalában rosszul lett, reggelre halott gyermekének megszületése után, alig két órára szivgyengeség következtében meghalt. A fiatal asszony Gellisz Gyulának, az oradeai társadalom ismert derék, vallásos ortodox vezér-férfiának egyetlen leánya volt. Akik ismerték a finomlelkű, különösen szép asszonyt, azok értetlenül állanak a sorscsapás előtt, amely halálával bekövetkezett. Férje rajongásig szerette és anyjának bálványozott

15 éve év

ez a védjegy

az utánzatok

KOPROL
CSOKOLADÉ
A TÖKÉLETES HASHAJTÓ

mindene volt. Így elmenni, rövid néhány óra alatt azoknak, akik ismerték, szinte hihetetlennek tűnik, még most, napok múltán is.

Igazi zsidó sorstragédia abban is mutatkozik, hogy Gellisz Gyula az elhunyt fiatalasszony apja talán az egyedüli Oradea több-tizezernyi zsidója közül, aki legtöbbet foglalkozik a halálozásokkal kapcsolatos vallási előírásokkal. Mint a Szentegylet főgondnoka az oradeai ortodox zsidó temetések kilencven százalékán résztvesz aktíve és amilyen nagy micvéh-nek előírják az ezzel való foglalkozást, talán senkisémet teljesíti olyan hévvel és lelkes odaadással, hosszú évek óta, mint épen Gellisz Gyula, a most elhunyt asszony édesapja. Évente 250—300 halálessel van — sajnos — az oradeai zsidóság körében és ő mindegyik körül önzetlenül, zsidó szíve sugallatát követve, teljesíti zsidó miszsióját. Képzeltető, hogyan érintette ez a borzalmas eset és mint hördül fel sirva, jajgatva szépséges leánya koporsójánál, amikor azt vitték ki az örök nyughelyre, akit talán legjobban szeretett a világon. Ezer ember könnyezett, amikor látta a halállal szemben megedzett apát, amint összeroskad a rettentő csapás súlya alatt. Mint antik görög tragédiákban, olyan volt a bus decemberi délutánon az a jelenet, amikor ez a vallásos zsidó apa megszaogatta ruháját a rettentő fájdalom miatt. Mintha a zsidó sors fájdalom kálváriás útjának első állomása lett volna ez a halálessel, minden borzalmával és tragikumával.

— Csak egy vigasztal, — hörögte sirva az apa a koporsónál, — hogy itt hagyta nekünk öt éves kislányodat, aki itt lesz mellettünk, ha már te elmentél.

Kegyelettel és mélységes együttérzéssel

MEZEY BELA

Jánki először mond ivrit...

— A „Népünk” eredeti tárcája. —

Jánki, Reb Doved kisfia már komoly egyéniség, most mult el négy éves, valóságos kis ember vagy legalább is ember-inas. Reggel, amikor az anyukája megajdiztatja, kis táskát kapcsolnak a hátára, abban van az „Alefbész” meg a „józent” és ezzel a felszereléssel megrakodva siet minden reggel Jánki a chéderbe, ahol Reb Smáje melámed vezet be Jánkit a tudás misztériumaiba. Jánki a chéderben tágranyitja bámuló két nagy fekete szemét és kacag azon, hogy a „gimmel”-nek egy kis farkincája van hátul és azért gimmel; de ha nincs farkincája, akkor csak „nün”. Vagy milyen sokat lehet azon is nevetni, hogy a kis kockának ha fel van huzva egészen a lába, akkor „chesz”, de ha csak félig ér fel a lába, akkor már „hé” a neve... És milyen mulatságos az, hogy ha a betű alatt csak egy pont van, akkor „chirik” i-nek kell mondani és ha három van, akkor „sürük” ü-nek mondják... Chirik-i, sürük-ü... Jánki ezt éneklé Reb

Smáje „nigenjére” és higgyük el, hogy nagyobb csodák ezek, mint a rádió, repülőgép vagy a technika bármilyen szenzációs újabb vívmánya, ahogy a jelek, az alakok a Jánki kicsi agyában megrögződnek és egy életre ottmaradnak...

Jánki boldog, hogy már nagyfiu, cicesza van és chéderbe is járhat, ott tölti egész délelőttjét a görbenyaku „lámed” és a pohos hasu „kuf” között, egész addig, míg Smáje melámed elszitta a dél-élti harmadik pipa dohányját is és haza engedi ebédelni Jánkit és kis társait. Így megy ez már hetek óta és Jánki, a iks emberjelölt, napról-napra halad a tudományok terén. Már tud bróchekat is mondani, tudja, hogy milyen áldásmondát jár a kenyérre, vízre, a szombati kuglófra és a szivárványra. Jánki, aki még csak most mult négy éves, valóságos kis csodagyerek, legalább is így tartja anyukája, ha reggelenként Jánki odabujik mellé az ágyba és elmeséli, hogy a rebbi bácsi mennyire megdicsérte őt tegnap is... Nemsokára már fogsz tudni „ivrit” mondani... ezt mondta reb Smáje.

Jánki és anyuka között a bizalmaskodás azonban nem egyoldalú. Anyuka is bizalmaskodik Jánkival, magához huzza a kisfiút és miközben cirógatja Jánki arcát, fülébe sugja neki: Ugy-e szeretnéd Jánki, ha volna neked egy kis testvérkéd,

ha volna kis játszópajtásod, milyen jó lesz majd, ha együtt fogtok hancurozni... tudod Jánki — folytatja anyuka — én már irtam a gólyának, annak a hosszucsőrűnek, aki a kisgyerekeket hozza, hogy hozzon neked is egy kis testvérkéd és ne legyél egyedül. Neked is legyen kivel játszazodni...

— Csak jó légy Jánki szívem, — inti anyuka a fiúcskát — tanulj meg minél hamarabb az „ivrit” és mire fogod tudni az ivrit, akkorára lesz kis testvérkéd is...

Jánki pedig boldog buzgalommal megy minden reggel a chéderbe, már alig egy-két betű van hátra és örömmel ujságolja anyukának, hogy még 2—3 nap és azt mondta a rebbe bácsi, hogy akkor már imádkozhat Jánki rendes „sziderliből”...

Este, mikor Jánkit lefektetik, anyuka elmondja neki a „hámápit”, Jánki készségesen utánamondja a szavakat, kis kezeit összekulcsolva, Jánki nagyokat kacag, amikor anyuka szépen betakarja a takaróval és megcsókolja. Álmában Jánki maga előtt látja az összes betűket, a „chiriket”, meg a „pátáchof”, a „számechet” és az „endemet”, az ő jóbarátait, akiket már két hónapja ismer a chéderből és akik álmában barátságosan látogatják feléje alakjuk szerint, némelyik a hátát, némelyik a hasát, vagy a lábát és a nyakát.

rójuk ezeket az emléksorokat, bár azt véljük, hogy ilyen csapásnál kevés a szó és kevés minden részvét. De zsidó embernek bele kell nyugodni a Sors kifürkészhetetlen akaratába.

Delbos külügyminiszter európai körútja

Elindult a franciák külügyminisztere a keleteurópai országokba. Mi van a tarsolyában? Ezt csak ő tudná megmondani, de a francia külügyek legfőbb intézője, mint jó diplomatához illik, mélyen hallgat. Már volt Varsóban és a világlapok azt írják, hogy Beck lengyel külügyminiszter kategorikusan visszautasította egy katonai szerződés megkötését a franciák és lengyelek között. Ellenben valami „kulturegyezmény” felét kötötték. A lengyel sajtó azt is közli, hogy a varsói politikusok gyarmatot is kértek, még pedig azal a céllal, hogy oda hárommillió lengyel zsidót telepítsenek. Mi nem hisszük, hogy Delbos utjának ez lett volna a célja, hogy

hová kergethetné ki a lengyel oligarcha a szerencsétlen ottani zsidóságot. Valószínűleg néhányszor meg kellett csipje saját karját a francia politikus, amikor azt hallotta, hogy a vezető varsói köröknek nincsen egyéb gondja a mai kaotikus európai zürzavarban, mint-hogy kikergesse a zsidókat. Ő békéről beszélt, meg megértésről, azok pedig zsidóztak.

Varsóból folytatta útját Bucureştibe Delbos külügyér. Szerdán érkezett oda, ahol

Reggel felé, mikor még alig hajnalodik, Jánki nyöszörgésre ébred, világosság gyul ki a szobában és hallja, amint anyuka sugja az apukájának: jaj, siessünk, mert rosszul érzem magam. Kinyitja szemét a gyér világosság mellett és látja, hogy apuka sebbel-lobbal öltözködik és rásegíti anyukára a ruhát... Aztán kocsizörgés hallatszik, anyuka és apuka elmentek a kocsin kocsikázni... Így tudja Jánki...

Ambár Jánki még csak négy éves, de azért feltűnik neki, hogy valami nincs rendben házuk táján. Délben nem volt ebéd és csak Mari adott Jánkinak valamit enni. Kora délután előkerül apuka, nagyon zilált, megpiselt arccal. Kézen fogja Jánkit és szóltanul viszi. Jánkinak sejtelve sincs róla, hogy hova mennek és valami félelem fogja el kis szívét, de nem mer kérdezősködni. Nagy emeletes ház elé érnek, szép kert van az udvaron, de ők nem a kertbe mennek, hanem hátra az épület mögé, ahol már nincs olyan szép udvar és lepedők, ágyneműk, köpenyek lógnak a drótokon, amelyeket szárítani tettek ki oda. Asszonyok és férfiak állnak ott csoportokba verődve és mind olyan könnyes szemmel, olyan megilletődött arccal nézik Jánkit és apukát... Aztán a könnyű őszi szél halk hangfoszlányokat hoz Jánki füleire... szavakat,

A Masz Kahisztadrut az erdélyi cionizmus próbaköve

Az akció sikere **biztosítja a Zsidó Nemzeti Szövetség** szervezeti, kulturális és szociális hivatásának betöltését és **lehetővé teszi az erdélyi zsidó ifjuság átrétegesítésének megoldását.**

A döntő fordulat előestéjén a 12-ik órában a **Zsidó Nemzeti Szövetség** Erdély zsidóságához fordul és kezébe teszi le az erdélyi zsidóság és erdélyi cionizmus sorsát. A Zs. N. Sz.-t a

Masz Kahisztadrut

teheti képessé történelmi feladatainak betöltésére.

nagy ünnepélyességgel fogadták. Bucurestiben bizonyára nem gyarmatot kértek a 800 ezer főnyi zsidóság számára, különösen most nem kérték az azonnali távozást, mert december 20-án sok zsidónak a plakátok és egyéb felhívások szerint a liberális, vagy ha tetszik, egyéb pártokra kell szavazniuk. De különben is, a mi felelős politikusaink sokkal komolyabbak és szélesebb látókörűek, mint-hogy zsidó részére gyarmatot kérjenek. Inkább a hagyományos francia-román barátságot ápolják, amelyre mindkét hatalomnak szüksége van. Nekünk romániai zsidóknak is eminens érdekünk, hogy ez a barátság minél szilárdabb legyen, mert amíg országunk szerének rudját a demokrata államokhoz köti, addig nincsen semmi baj. De jaj nekünk, ha a totális államok totális zsidógyűlöletével kelene közelebről megismerkednünk.

Kétszázötven évvel ezelőtt is voltak főiskolai pogromok

Elcsépelet hétköznapi megállapítás, hogy minden ismétlődik. Még a mai főiskolai zsidóüldözések sem új találmánya korunknak, csak legfeljebb modern változata. Így a „Haneser” szerkesztője: Schwartz Ábrahám egy héberül szerkesztett emlékiratot közöl, amelyet Pozsenben adtak ki. Annál inkább időszerű ez, mert hiszen épen ott történnék most atrocitások. Érdekes, ha leközzöljük ezt az emlékiratot szövegrinti szövegében.

„Borzalmas esemény az, ami a világ teremtésének 5448-ik évében, Kiszlöv ötödikén itt Pozsenben történt. Megemlékszem azokról a csodákról és rendkívüli tettekről, amelye-

amelyekből Jánki semmit sem ért... koraszülés, nyolc hónap... elvérzés... az orvosok tehetetlenek voltak... ilyen istencsapása... ilyen fiatalon... színgyöngeség... injekció... tampon... mind olyan szavak, amelyek értelmét Jánki nem bírja felfogni az ő négy éves kis eszével...

Aztán látja Jánki, hogy bácsik a vállukon emelve egy hosszú nagy ládát hoznak ki, amely le van takarva fekete lepellel. Azt is hallja Jánki, hogy egy bácsi beszél és mialatt fájdalmas szavai zokogásba fullnak, a férfiak szemében könny csillog és a néni szemekét törlik zsebkendőikkel. Kisvártatva megindulnak, komor, megkeményedett vonású férfiak viszik kezükön a hosszú ládát és Jánkit apukája kezénfogva viszi a hosszú láda után.

Félórai menetelés után kiérnek a város végére, hosszú betonkerítés vesz körül egy nagy kertet, amelyben sok-sok kőoszlop áll és Jánki bámulva látja, hogy a kőoszlopokon betűk vannak... A régi kedves ismerősök, „alefek”, „dáletek”, „siennek” és mindenféle betűk, de kár, hogy alattuk nincs pontozás, mert akkor Jánki is el tudná azokat olvasni, így csak a betűket tudja böngészni... meg ámulva látja, hogy a betűk felett egy-egy oszlopon áldásra kinyújtott kéz van lerajzolva, másikon pe-

ket az Örökkévaló a maga nagyságában és jóságában megtett. Mert nagy összefutás történt az uccákon, összegyűltek a főiskolások száza és hozzácsatlakoztak a mobhoz és sok iparos is volt közöttük. És mindez a város vezetőjének tudtával történt és a cél az volt, hogy kiirtsák a zsidókat. Nagy harc keletkezett az ellenség és a zsidók között és amire nem volt példa: három napon át tartott a harc. Az Örökkévaló neve erőt adott és kitartást és minden egyes esetben, amikor betörték uccáinkba, mindenkor visszavertük a támadást. Kivont karddal jöttek és mi elkergettük őket, egészen a piactérig. Azután már féltek jönni és olyan csoda történt, mint Ahasvérus idejében. Miután elült a vihar, összegyűltek a bölcsek, a jesiva vezetői, élükön Rabbi Jesajah Horovitz-al, a „Selah” kabbalisztikus művilághírű szerzőjével és elhatározták generációkra egy hitközségi ünnep rendezését, amelyet minden évben Kiszlöv ötödik napján megtartanak, mert hiszen nagyon nagy csoda történt ezen a napon”.

Eddig szól a hirdetés, egy pontosan kétszázötven évvel ezelőtt történt eseményről, amely Pozsen városában történt, s amelyen a főiskolai hallgatók vitték a szerepet, amikor pogromra uszították a népet. Most is, Pozsenben és máshol — megismétlődnek a régi események... hát fejlődött valamit a világ? Sajnos, semmit!

— Tudósítók figyelmébe. A bankélet, biztosítás, gyáripár és kereskedelem köréből beküldött eredeti, színes riportokat, érdekes jogeseteket, továbbá minden szakmából komoly információkat a szokásos tiszteletdíjjal honorálunk. Pénzvilág — Journal Economic, Oradea, Str. Take Ionescu 34.

dig egy mosdótól és kancsó... illet még soha sem látott Jánki és egészen magával ragadja az ujszerű benyomás... mennyi oszlop, mennyi betű... mennyi szép aranyozott ciráda... Jánki nem is figyel, ami körülötte történik, se nem hall, se nem lát, csak a szép oszlopokat nézi... Most Apuka lehalozza és imakönyvet, egy igazi sziderlit tart el és nem olyan kis sziderlit, mint amilyen a gyermeknek van, hanem igazi, komoly, nagy sziderlit és apuka mutatja neki...

— Jánki fiam, ezt mondd el szépen, hangosan. És Jánki boldogan, büszkén, hogy ő már nagy sziderliből imádkozhat, hangosan, csengőn és bátran kezdi mondani:

— Jiszgádál, V'jiszkádás smé ráboh... Jánki most igazán boldog, most imádkozhat ennyi ember előtt nagy sziderliből, csak azt nem érti Jánki, hogy Apuka miért sir és a bácsik miért könnyeznek és a néni miért zokognak olyan remegő, olyan fájó hangon... Jánkit azonban ez nem érdekli, ő hűségesen imádkozik a nagy sziderliből:

— Ojsze solem bimrojmo... hü jáásze solem olénu.

És Jánki életében először ivrit mondott.

A XVI. század korabeli zsidóság

Reubeni Dávid, a titokzatos és vakmerő afrikai királyfi és a marannusból fanatikus zsidóvá lett Slomo Molcho hatása alatt állott

Joao portugál király nyolc hajót és 4000 fegyverest akart Reubeni rendelkezésére bocsájtani, a palesztinai hadjáratra. — Slomo Molcho, aki Velencében, Törökországban, Palesztinában óriási hatással volt a zsidó tömegekre. — Misztikus jóslatai miatt VII. Kelemen pápa teljes hatása alá került. — Molchot a zsidók üldözik, míg a pápa megmentette a máglyahaláltól.

A „Népünk” eredeti történelmi riportja.

(2)

Slomo Molcho azt jövendölte, hogy 1540-ben elkövetkezik a messiási korszak. Mintha a jóslat egyrésze lett volna, amikor 1527 május 2-án V. Károly német-luteránus zsoldosai elfoglalták a „bünös” Rómát és úgy bántak vele, mint ellenséges várossal. Rabolták a sok kincset, amelyet másfél ezreden át gyűjtött össze Róma a világ minden részéből. A nyers német katonák gunyolták a pápaságot és VII. Kelemen pápa az Angyalvárba vonult vissza, ahol sokáig ostromolták, miközben Luther nevét dicsőítették a katolicizmus városában. Ezek a messiási apokaliptikus idők voltak, mert hiszen Molcho, mint egyik grádusát a messiási időknek, Róma letérésében jelezte. Törökországban, Lengyel-, Német- és Magyarországon megteltek a zsidó szívek reménnyel, hogy valóban elkövetkeznek a messiási idők.

REUBENI HATÁSA A SPANYOL ÉS PORTUGÁL ZSIDÓK ÉS MARANNUSOK KÖRÉBEN

Ezekben az országokban még jobban ragaszkodtak a messiási gondolathoz és így Reubeni terveihez, mint másutt. Reubeni nem akarta, de mégis Messiás előhírnökének tekintették. Így, ebben való hitük rendkívül vakmerővé tette őket. Így több spanyol marannus, akiket máglyahalálra ítélték, elmenekültek Portugáliába, ahol megtűrték őket. Ezek közül több fiatalember Bajadobba ment, ahol kiszabadították a halálraítelt marannus asszonyokat. A vakmerő vállalkozás sikerült, a riadt városiak szemeláttára mentették ki a börtönökből. Természetesen meglakoltak érte az ujkeresztények.

AZ INKVIZITOROK MUNKÁBAN...

Selaya bajadozi inkvizitor levelet írt a portugál királynak és elpanaszolta a marannusok vakmerőségét. Azt közölte a királlyal, hogy egy távoli országból jött embernek — ez Reubeni volt — fellépése serkentette ily vakmerő tette a marannusokat, hogy be mertek törni Bajadobba, hogy kimentessék a marannus nőket a fogságból és ezzel a biztos haláltól.

A Campo Mayorba menekült ujkeresztények kiszolgáltatását kérte. De azt is megírta, hogy Reubeni eretnek és hívei is eretnekek, mert hamisan magyarázzák az ó-testamentum szavait. A zsidók között csak egy igazi szekta van és ez a karaiták szektája, akik helyesen magyarázzák a tan. Ezt írta az inkvizitor. De a spanyol királyné is panaszt tett Joao királynál és még V. Károly is komolyan megintette a portugál udvart, a

bajadozi eset miatt. Hozzájárult még a király hangulatának megváltozásához az is, hogy a gouveai marannusok ellen egy szentkép meggyalázása miatt heves tüntetést kezdtek a katolikusok.

Reubeni Dávid csak rövid ideig örülhetett a királyi kegynek. Megigérte neki korábban a király, hogy nyolc hajót és 4000 fegyverest bocsájt rendelkezésére, hogy bátyját segíthesse az arabok és törökök elleni harcban. Közben Reubeni szerencsétlenségére Miguel de Sylvát, aki a portugál kormányt a pápai udvarnál képviselte, visszahívták állásából. Ez a követ már Rómában is ellenséges szemmel nézte Reubent és most, hogy haza érkezett, még inkább intrikált a királynál, hogy Reubent ne vegye komolyan, mert kalandor. Azt is hibájául rótta fel, hogy a marannusok nagyon hódolnak neki és Miguel de Sylva elérte azt, hogy a portugál inkvizíció megszerzésével őt bízták meg. Különösen az az érve hatott a király előtt, hogy ime Diego de Pires, volt királyi hivatalnok is felvette a zsidó hitet és elmenekült az országból.

REUBENI TÁVOZNI KÉNYTELEN PORTUGÁLIÁBÓL

A sok intrikának meg is volt az eredménye. Reubeni parancsot kapott, hogy két hónapon belül hagyja el Portugáliát. De ő úgy megszerette az országot, hogy nem ment el, hanem négy hónapig maradt még, úgy hogy ezek után erőszakkal kellett elvitorlázson az országból. A hajó, amelyen távozott, viharba került és spanyol partra sodródott. Ott inkvizíciós bíróság elé akarták állítani, de Károly császár visszaadta szabadságát. Reubeni Avignon-ba mehetett, pápai területre. Amint Reubeni elhagyta Portugáliát, megszünt a marannusok kímélése is, főleg a dominikánusok sürgették a véstörvényszék felállítását. Kelemen pápát állandóan ostromolták, hogy engedje meg az inkvizíció működését. A pápa azonban megértő volt és azylumot nyitott Anconában és megengedte, hogy a marannusok bántatlanul térhessenek vissza a zsidó hitre. Florenceben és Velencében is bátran élhettek zsidók.

Miközben Reubeni letörtén távozott, Diego Pires, a kabalista rajongó visszatért keleti utjáról és Olaszországba ment. Előbb az anconai püspökkel került összeütközésbe. Végül szabadon prédikálhatott és sok keresztény pap és előkelőség járt prédikációihoz. Később Pearoba ment. Itt újra „álmólátása” volt, mire kíséretét Pesaaoban hagyta és lóháton Rómába ment. Ott átöltözött koldusruhába és a Tiberis partján a többi koldusok közé

ült, húst nem evett, bort nem ivott, sanyargatta magát, csak azért, hogy a „kinyilatkoztatás” mégis bekövetkezzék számára.

MOLCHO SZOROS KAPCSOLATA A PÁPAVAL

Molcho exaltációjában valóban álmokat látott újra, többek között megálmodta, hogy nagy árvíz fog pusztítani Rómában és egy nyugati országban, meg egy nagy üstökös eljövételét is megjósolta.

Ezután 1530 februárját írták akkor, visszatért szállására, felvette rendes ruháit és a zsidók között mint Salomo Molcho követének adta ki magát. De feismerték és feljelentették, mint lázító marannust az inkvizíciónál.

Nem tudni hogyan és miért, de az inkvizíció nem tudott semmit elérni nála, mert szoros kapcsolata volt a pápával és a pápa meglepő kegyességgel viselkedett irányában. Szabad bejárása volt a pápához és a zsidóbarát kardinálisnál, Viterboi Egidionál is, aki a héber nyelv rajongója volt.

Pápai védelmező levél volt birtokában és ezért nyugodtan prédikálhatott. Hallgatóit valóságos elragadta ékesszólása. A zsidó Savanarola volt, aki amikor álmólátásait emlegette, az igazságérzet megcáfolhatatlan erejével rendelkezett. Megszentelte a portugál követ által, hogy az országot földrengés fenyegeti. A római árvízről pedig annyira meg volt győződve, hogy amikor úgy gondolta, hogy elkövetkezik az idő, Velencébe ment, hogy ott biztonságban legyen.

MOLCHO UJABB TALÁLKOZÁSA REUBENIVEL

Velencében újra találkoztak. Molcho mintha kiábrándult volna mesteréből. Nem értette meg, miért adta ki magát előbb irástudatlannak és most meg tudósnak. De ha egyik pillanatban kételkedett is benne, később újra alárendelte magát Reubeni akaratának, mert Molcho félrevezetett rajongó volt. Reubent Velencében is csodálatos módon kegyesen fogadták. Egy grófi palotában lakott és a velencei szenátus egy földrajztudóst küldött hozzá, hogy tanulmányozza terveit.

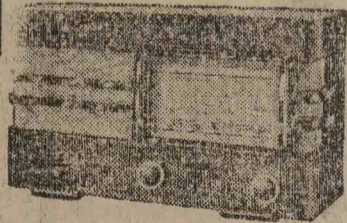
Közben a Molcho jövendölései mind bekövetkeztek. Rómát hatalmas árvíz pusztította s a zsidók közül csak egyetlen öregasszony pusztult oda. Flandriában is nagy árvíz volt, Portugáliában háromszor egymásután volt földrengés és az égen is megjelent az üstökös.

Az árvíz után Molcho visszatért Rómába. Mint prófétát tisztelték. Bras Neto portugál követ azt mondotta neki: ha a portugál király tudná, hogy Molcho annyira Istennek tetsző jövendölőre látó

IRON TRIUMPH

Modell 1938.

Legjobb minőség. Bizonyítéka, hogy Csehszlovákiában két hónap alatt több mint 6000 Triumph készüléket adtak el.

Ára 8850.- lei

Minden szaküzletben kapható.

IRON TRIUMPH IRON-REX I.

60 állomásvétel, 3 hullámkör 18-2000 m. Természetes leadás. Nagy hangerő.

Superok királya. - Kényelmes kezelés. Világvétele!

férfit, bizonyára megengedné neki, hogy visszatérjen Portugáliába.

Ennek dacára Portugáliában a marannusokat tovább üldözték. Főleg azért, mert a főuraknak és a királyoknak kellett a zsidók vagyona. Ezt a pápa is tudta, azért nem akart beleegyezni a véstörvényes felállításába. Molcho is dolgozott a pápánál, akinek rendkívül beférkőzött kegyeibe és a portugál követ mindent elkövetett, hogy a pápát más belátásra bírja.

MOLCHOT ZSIDÓK ÜLDÖZIK

Közben Molcho a zsidók is üldözték. Egy Mantin Jakab nevű velencei zsidó azért költözött át Rómába, hogy üldözze Molcho. Feljelentette az inkvizíciónál, ahol Molcho meg is jelent, s felmutatta a pápa levelét. Kitépték kezéből a levelet és elmentek a pápához, hogy meggyőzzék, hogy helytelenül cselekszik akkor, amikor egy marannost támogat.

Kelemen pápa azt válaszolta, hogy neki szüksége van Molchora. Mert Molcho titkos terveinek eszköze. Ezután Mantin újabb vádakot koholt elene. Valahonnan szerzett egy levelet, amelyben Molcho gyalázta Edomot (Rómát) és a kereszténységről sem irt hízegő módon, ezután a pápa sem ellenezte vád alá helyezését. Nemsokára rövid ítélet után a máglyára is vetették Molcho, ahol szemük láttára egy szörcsuhába burkoltan tüzhaltt is halt.

MOLCHO CSODÁS MEGMENEKÜLÉSE

Mily nagy volt a hőhéroknak és a birónak csodálkozása, amikor megtudták, hogy Molcho a pápa lakosztályában rejtegeti s valaki mást küldték a kintpadra. Allitól a pápa arra kérte a szemtanukat, hogy ne mondják ezt senkinek, mert nem akarja, hogy a zsidók és keresztények között valami vita legyen ebből kifolyólag. Ezután Molcho 1531 márciusában elhagyta Rómát és Bolognába ment, ahol prédikációkat is tartott.

Helyzetkép a bombázott Sanghaiból

Egy németországi zsidó, aki a nemzeti szociálista uralom miatt kénytelen volt kivándorolni, most Sanghaiból írja élményeit, amely képet ad arról a sok borzalomról, amely a japán-kínai háború folytán, ezt a hatalmas világvárost érte.

IME A LEVEL

... miatti irók, alig 200—300 méternyire innen, hatalmas ostromok zuhannak a magasbói és óriási ágyulövedékek rombolnak mindent, ami tegnap kőkövösszus volt és virágzó élet. Ejnek idején dolgoznak a kínai repülők is, amit arról tudunk meg, hogy a japán elhárítóágyuk működni kezdenek. Talán a világ legforgalmasabb bulváriai, a Yu Ya Shing és a Nanking Road, amelyek a sok bombázás után, borzalmas és sivár képet mutatnak. De már kezdjük megszokni. Talán sehöl a világon nem fordulhat elő, ami itt megtörténik naponta, a koncesszionált területek miatt. Egy nagy ház tetején nyugodtan lehet brádzsezni, vagy a házak tetején levő tetőterasszokon táncolni, míg szemmel látható a bombák robbanása, a kínai területeken.

— De nem tagadható, hogy az élet alaposan megváltozott. Ha nem is robbannak nálunk a bombák, az életet azért nagyon megváltoztatta. Gazdaságilag alaposan megváltozott a helyzet. A német kivándoroltaknak elég jól ment az utóbbi években, különösen az orvosoknak nem volt sok panaszkodnivalójuk. De most, hogy az európaiak 70—80%-a, különösen asszonyok és gyermekek eltávoztak Sanghaiból Honkongba és Manilába, leromlott a praxsis. Pénzt nem lehet inkasszálni. Egyelőre mindenki izgalommal várja, hogy mit hoz a jövő, addig pedig szerényen kell élni mindenkinek. Most, mindenkinek rosszabbul megy, mint a háború előtt, azt azonban mindenesetre meg lehet állapítani, hogy újabb letelepedésekre nincsen lehetőség.

MI A PILLANATNYI HELYZET?

A háború tart és nem lehet tudni, hogy mikor lesz vége. Északkinában, ahol az első harcok voltak, most nyugalom van és már japán uralom alatt van, ami vonatkozik Tiencsin és Peking nagyvárosokra. A hatalmas birodalom mindig kisebb lesz. Alig öt éve annak, hogy Mandsuriát elcsatolták és önálló állam lett. Azóta nagy fellendülés mutatkozik ott, bár még a nyugtalanság nagy, mert a törzslakosság folyton lázadzik a japán uralom ellen.

Áttekinthetetlen a jelenlegi helyzet. Minden oldalról győzelmeket jelentenek. A külföldiek helyzete csaknem katasztrófális. Az eddigi pusztulásokozta károkat évtizedekig kell majd helyreállítani. A nemzetközi negyed is sok kárt szenvedett. A kereskedelem halott, a blokádnak sok hajó nem tud kikötni. Sok munkanélküli is van. Különösen az orosz emigránsok szenvednek sokat, akik közül 30% zsidó.

MILYEN AZ ÉLET DAIREN-BEN?

Dairen-ben 250 zsidó él. Ezek közül 240 orosz és 10 lengyel-zsidó család. Vallásilag nagyon különbözők. Vannak, akik azt hiszik, hogy ők vallásosak, holott nem élnek a Tóra előírásai szerint. A sakter, aki egyuttal kántor is és templomszolga nélkül alig sikerül tíz embert a minjanhoz összehozni. A hitközségnek van egy kis zsinagógája és egy nagyon szép klubháza. A nagyünnepek alatt imádkoztak is a klubházban, ahol minjan volt. A gyermekeket Charbinba és Tiencsinbe küldik, ahol amerikai iskolák vannak. A klubházban van egy nagyon szép könyvtár is, amelyben angol és orosz könyvek vannak. Chanuka estét akartak rendezni, de a változott viszonyok miatt azt elhalasztották akkorra, amikor elmúlik a japán-kínai háború.

EGY HASZNOS RECEPT

Hogyan lehetséges egy olyan hajviz előállítása, mely a fehér és ősz hajnak visszaadja természetes színét?

Vegyünk egy 150 grammos üvegecskét, töltsünk bele 5 kanál felfőtt hideg vizet, 1 kanál fehér szeszt, vagy kölnvizet, 1 kávéskanál glicerint, majd ürítsünk belé egy doboz FLOROL-nak a tartalmát, azután rázzuk fel alaposan. Az így előállított szerrel azután naponkint dörzsöljük be hajunkat. A fehér és ősz hájszálak eltűnnek és visszakapják régi, természetes színüket. Eltűnik a korpa is és megszünteti a hajhullást.

Egy doboz FLOROL 95 lei, 2 doboz 180 lei.

Depozit Opac, București, Str. Doamnei 7. (Galeriile Blanduziei). Telefon 4.28.60. Ez a víz nem piszkítja be a fejbőrt, a kezeket és az ágyneműt, mint a festékek. Olcsóságánál fogva mindenki által elérhető. A haját selymessé és fényessé teszi.

A német zsidók tövises útjának kis állomásai

A rheinlandi Grevenbroich-ban a városi tanács megtagadta a zsidó frontkatonáknak kiadandó kitüntetések, mert szerintük zsidóknak ez nem jár.

A berlini államrendőrség a zsidó centrumokban nagy „Stürmer” képeket aggatott ki, amelyeken hatalmas betűkkel állott: „A mi kedves vendégeinknek”. Az államrendőrségre zsidóknak csak úgy szabad felmenni, ha oda meghívót kapnak.

Pfalzban ez év nyarán a szőlőtermelők kimondották határozatilag, hogy a zsidóknak eladott borokat nem szabad leszállítsák. Akik ezt „elkövették”, azok neveit nyilvánosságra hozták, mint „népárulókat”, mert a bort nem szabad eladják zsidóknak és csak a névszerint felsorolt árja bor-bizományosoknak.

Az Elster-i fürdőigazgatóság úgy szabta meg a zsidók fürdési idejét, hogy az csak reggel 5 és 7 óra között történhet. Különböző fényképet is kell benyújtani a fürdőigazgatóságnak, hogy a „provokálóan kinéző zsidókat” távoltartsák.

Tisltben (Északporoszország) elrendelte az államrendőrség, hogy minden zsidó üzletre ki kell írni „Jüdische Geschäfte”. Előbb még elkobozták minden üzlettől a vevők listáját.

Schneidemühlben néhány héttel ezelőtt az imádkozás alatt benyomultak a rohamosztagosok a templomba és órákig tartó kihallgatásokat eszközöltek. Míg a kihallgatás folyt, a zsidóknak arccal a fal felé kellett fordulniok, mert a kihallgatást vezető tisztnek kijelentése szerint, nem tud a „zsidó pofákba” nézni.

Beuthenben és Guttentag-ban (Felsőszilézia) ez év nyarán lerombolták a zsinagógák tetejét. Amikor a hitközségek ezt meg akarták javítani, megakadályozták őket ebben és így a téli időjárás alatt nem tudják használni templomaikat.

Azt, hogy zsidóknak nem szabad semmit eladni, általános szokás lett, különösen Hessenben. Zsidóknak nem szabad bemenni az üzletbe s így nem tudnak kapni élelmiszereket, a villany és vízvezetékjavításokat sem végzik el, még halottas kocsikat sem adnak, amikor arra szükség mutatkozik. Hessenben, Pomerániában, Északporoszországban és Anhalt-ban a zsidók autószoftálgátot szerveztek be, amely elviszi egyes helyekre a kenyeret és egyéb élelmiszert.

Néhány hónappal ezelőtt egy könyv jelent meg, amelyet dr Franz Goldman és dr Georg Wolff adtak ki és a berlini zsidók halálzási statisztikájával foglalkozik. Van benne egy fejezet, amely az öngyilkosságok számát közli. Három év alatt körülbelül 400 berlini zsidó lett öngyilkos. A Gestapo megtiltotta a brosürának terjesztését, amíg ki nem hajják ezt a fejezetet.

Újabb rendelet szerint a zsidó lapoknak nem szabad kritikát gyakorolni az olasz gyaratpolitika felett, sem a lengyel kormány zsidó politikájáról nem írhatnak. Minden egyes cikket előre be kell mutatni és csak antikva betűkkel szabad nyomni. Ha egy szerkesztőségi tag elköltözik az országból, új emberrel nem engedik helyét betölteni.

Kis pillanatképek ezek a nagy német-zsidó tragédiából...

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gradea, Strada Miron Pompiliu 8
Telefon: 440

Népek" cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak:

Éves: Hitközségeknek és vállalatoknak	500 le
Magánosoknak egészévre	300 "
" félévre	160 "
" negyedévre	85 "
Éves: Csehszlovákiában	120-80, 45, 25 ck
Jugoszláviában	180, 95, 50 dinár
Magyarországon	24 pengő
A többi államokban	10-5 dollár

Naptár 5698

Évkezdés: Tevet 6, december 10.

Szombat: Tevet 7, december 11.

Heti szidra: יגש

Heti haftora: קח לך עין אהרן

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.14

gyertyagyújtás 4.24

Istentisztelet kezdete 4.36

Szombat befejezése 5.29

Évkezdés december 14-én, עשירית בטבת

Küzdjünk nyíltan a demokráciáért

New-Yorkban rendkívüli zsidó kongresszus ült össze a napokban. Ezen az összejövetelen leszögezték azt a tényt mindegyikük, hogy ötmillió európai zsidó létét veszélyeztetik a parancsuralmi államok. Amint a rövid híradás még megemlíti: a kongresszuson felvetődött annak gondolata, hogy a világ zsidósága demokratikus blokkban tömörüljön, amely nyíltan harcoljon az antiszemitizmus ellen.

Ha nem élünk olyan időket, amelyben minden régies és elavult felfogást revízió alá kell venni, akkor a régi mentalitás szemében azt kellene erre mondjuk: hagyjuk a zsidóságot annak ami és legyünk szépen csendes „felekezet” és ne keverjük össze ezzel a fogalommal, hogy „demokrácia”. Azt mondhatja az a zsidó, aki megállott gondolkodásban 1914-ben és úgy véli, hogy megéri egyideig ez a „zürzavar” s azután ismét helyredáll a régi világ. De esetleg a modernebb felfogású nem-zsidó demokratikus szemlélő ember is állíthatja ezt, aki önzésből állíthatná, hogy ne használják ezt a két fogalmat együtt: zsidó és demokrácia, amugy is eleget „kompromittáltak” már a zsidóság a demokratikus eszméket.

De lehangosabbak e „gondolkodók” között éppen a parancsuralmi eszmék hívei, akik azt mondják: hogy ugyebár igaz az, amit ők vádként évtizedek óta hangoztatnak, hogy a zsidóság és demokrácia egyet jelentenek, tehát a zsidók érdeke a demokrácia és viszont a zsidókat védi a demokrácia.

A new-yorki rendkívüli zsidó kongresszus az elismerés pálmája, amiért szakított a gettópolitikával, amely csüri-csüri a zsidóság viszonyát a demokráciával, hol tagadja, hol bevallja, de sohasem azonosítja. Végre ezek az amerikai zsidók, akik a zsidó mentalitásnak megfelelően nevének a gyereket s kimondták, hogy a világ zsidósága tömörüljön össze a demokratikus jellegű védelmére, mert különben az európai

közép és kelet-európai zsidóságot eltapossák a parancsuralmi rendszerek.

Mi, akik tudjuk, hogy a „régí világ” soha többé vissza nem jön, bár vérmérsékletünk és beállítottságunk szerint óhajthatunk, vagy félhetünk tőle, igen mi, akik már régen nyíltan hangoztatjuk, hogy mi zsidók, a demokráciák védelmében kell küzdjünk, előttünk nem titok többé, hogy a világ előtt nyíltan kell vállaljuk azt, hogy bennünket zsidókat, csak a demokrácia tud megmenteni a legszomorúbb emberi sorsból. Nekünk nem kell sem a szélső baloldali, sem a szélső jobboldali parancsuralmi rendszer, mert a zsidóság, par excellence polgári mentalitásban él, amely nem bírja el az erőszak uralmát, aminthogy az „erőszak uralma” sem bír el bennünket. Hitler nem csupán azért gyűlöli a zsidókat, mert zsidók, hanem azért is, mert tudja jól, hogyha meghagyja például a zsidókat a sajtóban, akkor a zsidó sajtó rámutat arra a biöfíre, amely az új világmegeváltság zászlajára van írva. A zsidóság, ha nyíltan vállalja azt, hogy a demokrácia híve sokkal egészségesebb, mintha tagadná a hozzá való ragaszkodást.

Nincsen helye többé annak, hogy tagadják ezt a kapcsolatot. A demokrácia legigazibb megértői mi vagyunk zsidók és nekünk kell iennünk legigazibb hirdetőinek is. Jól tették a new-yorki zsidók, hogy végre nyíltan kimondták, hogy az ötmillió európai, fascizmusoktól fenyegetett zsidóságnak csak egy mentővára lehet, ha nyíltan harcol és küzd a világ általános és igaz demokráciájáért. Ne köntörhalazzunk és nevezzük nevén a gyereket: nekünk szétszórt zsidóknak, főleg Európa keletén, nyílt sisakkal kell felvegyük a harcot a reakcióval szemben és küzdeni kell a világ demokráciájáért, mert csakis tőle remélhetjük, hogy helyet adnak nekünk a nap alatt. Földjüket, állami értékeiket nem kérjük és nem kérhetjük, csak egyet: helyet a nap alatt, hogy élhessünk és dolgozhassunk. De ehhez a szerény joghoz is feltétlenül kell nekünk az, hogy a világ demokráciája győzzön a reakció és parancsuralmi rendszerek fölött.

— Ötmillió európai zsidó sorsa. (Washington). Az „American Jewish Congress” évi konferenciáján — amint már legutóbbi számunkban is megírtuk — egységfont alakítását proponálták, amelyet az antiszemitizmus ellen kell sorompóba állítani, mert az európai ötmillió zsidó existenciája nagy veszélyben van, a totalitást valló államok kormányai részéről. A kongresszus kimondta, hogy az Egyesült Államok zsidóságának kötelessége, hogy gondoskodjék lehetőleg a világ valamennyi államában élő zsidók jogvédelméről. Colonel Wedgwood angol képviselő a következő sürgönnyt küldötte az amerikai kongresszusnak: „Teljes szívvel együttérzek az American Jewish Congresssel, amely a világ zsidóságának demokratikus frontját akarja kiépíteni, az emberi jogok védelmére. A demokrácia és a zsidó nép jogaiért való küzdelem együtt áll, vagy bukik. A haladószellemű emberek összefogása biztosítja a győzelmet”.

— Clajon ha jól akar étkezni, úgy keresse fel az ardeali zsidóság közkezdelt találkozóhelyét, a Mátyás éttermet, Calea Reg. Ferdinand 49.

Gyomorégés,

gyomor-, bél-, máj-, epegyörcsök, ideges gyomor-bajok, ideges állapotok, álmatlanság, szédülés, emésztési zavarokkal járó fejfájás, hányingernél a világhírű amerikai Gastro D.-vel elért eredményeit, a bécsi „Rockefeller” intézetben (Childis Spital) végzett hosszú kísérletek után a „Wiener Medizinische Wochenschrift” hosszú cikkben méltatta.

„Gastro D.” kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124.

— Ujra diákiintézetek voltak Lembergben. (Lemberg). Az itteni egyetem, amely csak november 20-án nyílt meg, 27-én már újabb kilengések színhelye lett. A nyugtalanságok csakhamar átcsaptak a kereskedelmi főiskolára és a politechnikumra. Számos zsidó diákot véresre vertek. A politechnikumon egy dán misszionárust megverték. Az egyetem ablakait bevették. Mindhárom főiskolát újra bezárták.

— A szefárd zsidók világkongresszust tartanak 1938-ban. (Amsterdam). A szefárd zsidók második világkongresszusa 1938 május 15-én és 16-án lesz Amszterdamban. A szervezet 1935 május 26-án létesült Londonban s célul azt tűzte ki, hogy a szefárd zsidók reneszanszát fogja előmozdítani. A kongresszus tárgysorozatán szerepel egy rabbiszeminárium létesítése is a szefárd zsidók javára.

— Dura-Optima fűtőelemek (szárazakumulátor) telepes készülékeknek nélkülözhetetlenek. Egyedüli nagyteljesítményű, levegő által regenerálódó szárazelemek, melyek hosszú és zavartalan rádióvételt biztosítanak, mert sem kezelni, sem tölteni nem kell. Az eddigi egyéves használat alatt a legjobban beváltak és a hozzáfűzött reményeket a legmesszebbmenően beváltották. Minden szakületben kapható, technikai felvilágosítást nyújt bárkinek a Dura Művek R. T. Timișoara.

— Statisztikai adatok a magyar és holland zsidókról. (Budapest). A prágai „Büros für Statistik der Juden” kimutatása szerint 1935-ben Budapestnek 1,060.431 lakosa volt, amelyből 201.069 zsidó van, amely 19 százalékat teszi ki az összlakosságnak. 1930-ban 204.371 zsidó volt, 20,3 százalék. Meg kell jegyezzük, hogy a hivatalos magyar statisztika szerint a halálozási arányszám nem kedvezőtlen a zsidók szempontjából, ellenben a születési arányszám az összes vallásfelekezetek között a legkedvezőtlenebb. A zsidóság száma Magyarországon lassan sorvad, ami a zsidó szülők felelősségérzetét bizonyítja, viszont a köz szempontjából nagyon szomorú. Hollandiában 1869-ben 70.003 zsidó élt, amely 1899-ig 103.988-ra emelkedett. 1909-ben 106.490, 1920-ban 115.223, 1930-ban 111.917, tehát alig 60 év alatt 60 százalékra emelkedett. 1930-ban az összlakossághoz viszonyítva 1,3 százalék.

— Hallgasson tanácsomra: fejfájásnál dörzsölje be homlokát, halántékát valódi Diana sóborszesszel.

Gondoljon egészségére!

Lássa el magát **SENLASLO** (Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappannal **UDIL** — Fehérít — Fertőtlenít!

DENTONAL fogpasztával

Az új
Dr. LENGYEL

SZANATORIUM

Cluj-Kolozsvár, Str. Gojdu 3 A)

Románia legmodernebb gyógyintézete, nagy parktól körülvéve a város centrumában. Minden szobája terraszra nyílik, 300 m² tetőtér-ráza van, ahol egész nap és az év bármelyik szakában nap- és légfürdőt lehet venni. Modernül berendezett műtőterem és szülészoba. Minden szobában hideg és meleg folyóvíz. Vizgyógyintézet. Belfürdő, amely krónikus bélbántalmak, székrekedések, epe- és veseköveknel kitűnő eredményeket ad. Electrotherapia: ultra rövidhullám és minden más villanykezelések. Modern Röntgen-berendezés. Laboratóriumok. A tetőtérterasz mirigygyerekkei kezelésére igen alkalmas és Romániában páratlan. Fogyó- és hizókurák. Diétás konyha. Fertőző betegeken kívül minden beteget felvesz. Üdülő- és lábadozó betegeknek is igen alkalmas. Mérsékelt díjazás.

Szabad orvos-választás. Az intézetnek rituális konyhája is van.

— A zsidó távirati ügynökséget betiltották Olaszországban. (Páris). A zsidó távirati ügynökség párisi irodája értesítést kapott, hogy nem küldheti többé bulletinjeit Olaszországba. Indokolást az olasz kormány nem adott ki. Ugyancsak bezárták néhány nappal ezelőtt a berlini zsidó távirati irodát is.

— Akciót indítottak a danzigi zsidók kivándorlása érdekében. (Danzig). A nemzeti szocialisták hivatalos organuma, a „Vorposten” írja, hogy az egyesült amerikai gyarmatügyi misszió delegációt küldött Danzigba, hogy ott az amerikai zsidóság megbízásából tanulmányozza a danzigi zsidók életét. A delegáció közölte az ottani zsidókkal, hogy mindent elkövetnek a szorongatott zsidóság helyzetének kivándorlással való megjavítására.

— Ujra megjelent a biblia jiddis nyelven. (New-York). Yehoash-nak, az ismert költőnek és íróknak örökösei kiadják a Yehoash kiadó-társaság égisze alatt a Szentírást jiddis fordításban, annak eredeti héber szövegével együtt. A kiadóbizottság elnöke dr. Chaim Zhitlowsky. A mű 1938-ban fog megjelenni. Ebben az évben van 260 esztendeje, hogy először adták ki a Bibliát jiddis nyelven, amelyet az amsterdami „négy ország tanácsa” hozzájárulásával adtak ki. Yehoash fordítása nyolc kötetben jelenik meg. 1927-ben halt meg a fordító, akinek eddig két kötete jelent meg.

— Nemzetközi Liga az akadémiai szabadságért. (New-York). Az akadémiai szabadság nemzetközi Ligája 202 akadémiai nevelő és 64 amerikai egyetem aláírásával a „lengyel kollégák” címére átiratot intéztek, amelyben arra kéri őket, hogy hassanak oda, miszerint a zsidó diákok Lengyelországban ne kényszerüljenek a gettópadokban ülni, mert az „arculcsapása az akadémiai szabadságnak”.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,

Str. Lipscani 7.

Telefon: 462-91

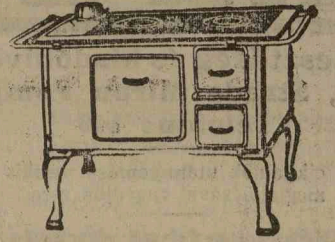
Socet hátamögött. Postavámmal szemben.

Környezeti erdélyi konyha!

— Az új braziliai rezsim. (Rio de Janeiro). A braziliai zsidóság körében növekvő aggodalommal nézik az ország politikai fejlődésének menetét. Attól félnék, hogyha a braziliai kormányzat valóban diktatorikus lesz, akkor az ottélő 40.000 zsidó sorsa különösen komolyvá válik. A vezető zsidó személyiségek azon a nézetben vannak, hogy csak az amerikai zsidóság erélyének volna köszönhető, hogyha a braziliai zsidóság megmenekülne pozícióját. Mivel Braziliában hadiállapot uralkodik, nem mernek a zsidók nyíltan tiltakozni, de még az Egyesült Államok zsidóságát sem merik informálni. Egy évvel ezelőtt még teljesen jelentéktelennek találták a braziliai antiszemita mozgalmat, addig most már mindenki aggódva látja a gyűlölet terjedését. Korábban csak az integralisták és azok lapjai voltak antiszemita, de most más pártok lapjai is üzük az antiszemita propagandát. Egyidejűleg számos magasrangú tisztviselő és katonatiszt magatartása is megváltozott a zsidókkal szemben. A brazil rendőrhatalóságok többségében megtagadták már ottani zsidóknak, hogy külföldi rokonaikat az országba hozzák. — Még a konzulok is vonakodtak megadni a szükséges vizumokat. Több országban csak olyanoknak adtak vizumot, akik kikeresztelkedésükről hoztak bizonyítványt. A három legfelsőbb katonai parancsnok közül Nefton Cavalcanti tábornok kijelentette, hogy a kommunizmus zsidó találmány. A zsidók felelősek minden forradalmi megmozdulásért. Cavalcanti tábornok nyilatkozata minden antiszemita lapban megjelent. Pernambuco parancsnoka: Azambuja Vilanova mindenért a kommunistákat, cionistákat és szabadkőműveseket okolja. A tábornokok beszéde újabb antiszemita hullám előidézője lett. Senki sem meri a nemzsidók közül támogatni a zsidókat, mert azonnal a kommunizmus vádját vetik szemükre. Azok a liberális politikusok, akik eddig a zsidókat érte exponálták magukat, most mélyre hangosan hallgatnak.

x BUCUREȘTIBEN ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Herschkovits Samu orth. kóser panzióját, Calea Rahovei 24 sz. alatt (Tribunal mellett).

— A lengyel ügyvédi kamara nem zárja ki a zsidókat. (Varsó). A lengyel főváros ügyvédi kamarájának ülése, amelyen 1600 ügyvéd vett részt, nagyon viharosan zajlott le. A nemzeti demokraták, nemzeti radikálisok és a kormánypárt hívei egységfrontot alakítottak, hogy a zsidó pozíciókat gyengítsék a kamarán belül. Viszont a másik részen állanak a szociáldemokraták, a demokratikus erők, zsidók, nemzsidók egyaránt. A zsidó ügyvédek külön választási blokkot létesítettek és két jelöltet kandidáltak. A legfelsőbb tanácsba megválasztották a demokraták jelöltjét: Sigmund Nagurskyt. A nemzeti demokraták jelöltje 600 szavazattal kisebbségben maradt. Az antiszemita demonstrációt rendeztek Nagursky ellen. Suchodolsky nevű ügyvéd tettleg akarta inzultálni a megválasztottat, de pofonokat kapott a Nagursky hívei közül. Ezután nagy tumultus támadt. A jobboldali pártok ajánlatot nyújtottak be, amely szerint minden ügyvédi kamara területén numerus klausust vezessenek be olyképen, hogy új jelölteket csak olyan arányban vegyenek be, amilyen arányban a zsidók aránylanak a lengyel lakossághoz. Hartglas ügyvéd azt ajánlta, hogy térjenek napirendre a kérdés felé, mert ez ellentétben áll az alkotmánnyal. 700 szavazattal 500 ellenében napirendre tértek az indítvány felett. Amikor ezt a szélsőjobboldaliak megtudták, kimondták a jelszót: „Felmondjuk a zsidóknak az ittlakást a lengyel állam területén.” Rosentadt és W. Seideman ügyvédek beavastották az ügyvédi tanácsba.

Háziasszonyok öröme

Speciális szerkezet!

Minimális fa fogyasztás!

A masszív „ELITE“-tűzhely lehelet zománc kivitelben. — Tűzálló schamotthélessel.

Szánó, Oradea

Zephir kályhagyár, esslingeni faredőnyök, acél lemez-redőnyök

Kérjen díjjalan árjegyzéket!

— Weisz Ignátz, a féllábu beteg sakterelme. Az elmúlt télen nagyszabású akciót folytattunk a féllábu nyolcgyermeke Weisz Ignátz tasnadi lakos érdekében és sikerült is egzisztenciáját hosszabb időre biztosítani. Most, hogy ismét közeleg a tél Weisz Ignátz betegsége miatt nem tud csak két mankón járni, újra kéri a zsidó közönséget, hogy segítsék súlyos életküzdelmében. Most már Targu Lapuson lakik és vagy la punk utján, vagy direkt címére kéri a küldeményeket. A napokban befolytak a következő adományok: Samuel Abraham Tatarlau 200, Moskovits Béla Braila 200, Director Hochtél Mediaș 100, Fr. Rosenberg Mikola 200, Halmagiu hitközség 100, Robitsek 100, Czigler és Kaufman 100 lej és több kisebb adományok.

— JÓALLASU TISZTVISELŐNŐ férjhezmenne. Ajánlatokat „Tisztviselőnő” jellegű alatt a kiadóhivatal továbbít.

— KIASTAK HERODES FALÁT JERUSALEMEN. A napokban rendkívül nagy jelentőségű archeológiai leletre bukkantak Palesztinában. Utépítő munkálatok során Jeruzsálem damaszkuszi kapujának közelében, melyet ma Nápolyi kapu-nak neveznek, régi falmaradványokat ástak ki, melyekről megállapították, hogy azok a jeruzsálemi templom falainak romjai. Ezeket a falakat Herodes építtette annakidején a templomter körül. Alaposabb vizsgálat után a régiség tudósok megállapították, hogy az épületmaradványok félreismerhetetlenül a palesztinai római korszaknak alkotásai. Az archeológusok azt állítják, s ebben a tekintetben Josephus Flavius zsidó történetíró egyik idevágó megállapítására támaszkodnak, hogy a most felfedezett fal szerkezet az úgynevezett asszonytornyok egyikéhez tartozhatott, amelyek a damaszkuszi kapu előtt állottak őrt. Ezt a templomkaput Josephus Flavius kifejezetten, mint „azt a kaput, amely fölött Helena királynő emlékművei állottak” jelöli meg.

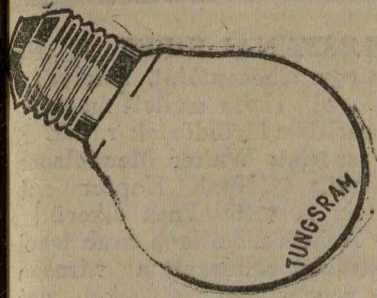
— Arnold Zweig: „Vihar Palesztina felett” c. új regénye a könyvpiac szenzációja.

Látogassa meg szőnyegkiállításunkat új helyiségünkben Str. Ep. Ciorogariu 4.

Szebbnél szebb perzsaszőnyegek, bel- és külföldi fonalak. — Szőnyeg javítások. — Allandó tanfolyam

„ORIENT”

Schulhof Emilné, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

jó fényt öhajjt?

HASZNÁLJON

Tungsrám [®] Duplaspirállámpát
ÉS ÁRAMFOGYASZTÁSA CSÖKKENNI FOG!

A BÉCSI ZSIDÓSÁG

Írta a „Népünk“ számára Dr. Adorján Ármín
az ardeali izr. Központi Iroda elnöke.

Akármilyen messze is lakunk az osztrák országtól, a zsidóságnak egész világot átérdeklődése meg kell álljon annál a megszabásu hitéleti és kulturális munkánál, amennyi a bécsi zsidóság különösen az utóbbi idő-kifejt. Ha kifelé nem is látszik jelenté-
nek az osztrák zsidóság eme kiváló cso-
jának sokféle munkája, közelebbi bete-
ésre könnyen meg lehet állapítani, hogy
den irányban oly intenzív dolog folyik,
y egyrészt például szolgálhat távolabb
és kisebb hitközségeknek is, másrészt ta-
gúlag és részben megnyugtató hatást
ra, akik talán egyik-másik jelenségből
szinte elcsüggedve féltik a zsidóság jö-
tétét.

A bécsi hitközség nagyságát az is mu-
a, hogy 14 nagy templomon kívül 95 ál-
dó imaházban tartanak naponta istentisz-
tet és nagy ünnepek alkalmával a szám
nagy templommal és 60 kisebb ideiglenes
házzal gyarapodik. Az úgynevezett máz-
napokon (halottak megmlékezésekor) kü-
sok istentiszteletet tartanak. A nagyobb
plomokban, különösen nagy ünnepek al-
mával hangszóró útján közvetítik az isten-
teleteket, a fontosabb imákat, énekeket és
oklatokat. Persze vannak úgynevezett
lern (orgonás) s egészen ortodox és
árd templomok. Énekkarok művészi ni-
áll. A főrabbin kívül igen sok rabbi és
beteg kántor, metsző, karvezető, énekes,
plomfelügyelő stb. működik. Több száz ta-
tanító, tanítónő, hivatalnok.

A hitközségnek természetesen rendkívül
intézménye van, úgy rituális, mint hit-
a, kulturális és jótékonyági célokra. Csak
den jelezük néhány fontos intézményét:
ituális fürdőt (mikvah), kóser hus kezelé-
ek és ellenőrzésének ügyét, továbbá kór-
akat, aggházakat, árvaházakat, szünidei
peket és sok más hasznos intézményt. A
éves fiúgyermek barmicva-ünnepségét,
yet díjmentesen készítenek elő, valamint
ányok konfirmációs ünnepélyét is nagy
ddal intézik. Ezenkívül a vallási egyletek,
zetek és intézmények egész sora működik
hitközség erkölcsi felügyelete és jórészt
ági támogatása mellett, melyek egyönte-
a hitélet általános fejlesztését és külön-
en a gyermekek és fiatalok vallási nevelé-
és a felekezet iránti szeretet és érdeklő-
fokozását célozzák.

MENNYIT KÖLT A BÉCSI
ZSIDÓSÁG?

Hogy csak távolról is fogalmunk legyen
a bécsi hitközség működésének arányáról,
említjük, hogy a kultur- és rituális kiadá-
összege meghaladja az egymillió schil-
et (1 schilling kb. 30—34 lei). Iskolai cé-
ra több mint 600.000 schillinget költ, jóté-
ysági célokra több mint másfélmillió
illinget, kórházakra 900.000 schillinget,
al hatalmas összegeket. A rendes iskolá-
kivül fenntart több mint 40 bibliai és hé-
iskolát, valamint 24 egyleti bibliai isko-
Fizeti a szegény zsidó gyermekek egész,
féléndiját a közép- és felső iskolákban.

Fenntart gyermekkerteket, többrendbeli
nagyszabásu nyaralási helyet, valamint nap-
közi otthonokat, nyugdíjtáppinteztetet. Világ-
hírű rabbiképző intézetén kívül tanítói és ta-
nitónői képzőintézetet, női ipariskolát, óriási
könyvtárat, külön több ifjúsági könyvtárat és
rendszeres ifjúsági istentiszteleteket tart. A
téli időszakban pedig úgy a hitközségek ke-
belében, mint az azonkívül levő szegény hit-
sorsosokat tüzelővel, ruhával, élelemmel lát-
ja el és állandóan segítyezi az idegen hely-
ről kivándorolt, esetleg átutazó-szegényeket.

Van 11 torna- és sportegylete, 50 kultur-
egyesülete, 7 tudományos, 8 tanuló egylete és
sok bizottsága és szakosztálya. Hatalmas
épületek, iskolák, kórházak, menhelyek: mind
egy-egy oszlopa a jóságnak és testvériségnek.

Évente több, mint 350 menyasszonyt ki-
házasít, hozománnyal, kelengyével és több-
száz fiatal és idősebb ember részére szerez
állást, vagy más foglalkozást, sőt külön in-
tézményt szervezett arra a célra, hogy az el-
szegényedett, de még munkaképes, vagy
egész fiatal kereskedők és iparosok részére
hosszu lejáratu kamatnélküli kölcsönöket fo-
lyósítson (Gemiluth chesed) egzisztencia te-
remtés céljából. Iparosoknak munkát ad és
szerez. Bevezette a hitközség az úgynevezett
naptárlapokat, melyeknek az a céljuk, hogy
minden szombaton és ünnepen az ifjúsági in-
tentiszteleten több ezer példányban kiosztják
azokat a rövid ismertetéseket, melyek ké-
pekkel illusztrálva informálják az ifjúságot
az illető ünnepnap történetéről és jelentő-
ségéről.

Husvétkor és nagyünnepek alkalmával
százak, sőt ezrek részére ingyenes széderes-
tétet rendeznek, mégpedig a nagyothallók
részére is, külön szakfelügyelet mellett. Me-
legedő és ingyenes étkező helyiségeket tar-
tanak fenn, életpálya választásnál díjmentes
tanácsokat és tényleges utbaigazításokat és
segítyet nyújtanak. A Palesztinába kiván-
dorolni készülő fiatalokat kéziipar, vagy
földmívelés és sok más gyakorlati ismeret
megtanításával támogatják.

AZ OSZTRÁK ZSIDÓSÁG BETEG
TÁMOGATÁSA

Hogy óriási temetőket tartanak fenn,
melyekben sokszáz szegényt temetnek el in-
gyen, az ezek után csak természetes.

Elhagyott gyermekek részére otthont,
vakok részére szintén külön intézetet vezet-
nek. Nagy gondot fordítanak az anya- és
csecsemővédelemre és a még nem iskolaköte-
les óvodás gyermekek testi és lelki szükség-
leteinek gondos intézésére. Az anyátlan vagy
családnélküli gyermekeket részint ezekben
az intézetekben, részint külön vallásos zsidó
családoknál helyezik el, esetleg azok örök-
befogadásáról is gondoskodnak. Kórházai és
orvosi intézményei mintaszervek és sokezer
fekvő és bejáró beteget kezelnek teljesen
díjmentesen, vagy igen mérsékelt díjért.
Emellett a fiatal zsidó orvosok százait al-
kalmazzák, ami által nemcsak ezek elhelye-
zését biztosítják, de tudományos gyakorlatra
is alkalmat adnak nekik, a legnagyobb kor-

szertüszéssel és bőkezűséggel berendezett és
minden u. n. modern géppel és készülékkel
felszerelt egészségügyi intézményeikben. —
Azt mondani sem kell, hogy mindenféle osz-
tály van e kórházakban, a jeles specialisták
egész serege áll a betegek rendelkezésére,
röntgen, rádium-gépek és a legmagasabb
szinvonalon álló laboratóriumok segítségével.

Hogy milyen óriási adminisztráció irá-
nyítja ezt a rendkívül sokoldalú, fontos és
komoly munkát, azt távolról el sem lehet
képzelné. A hitközség elnökségének magas
erkölcsi színvonalán álló vezetőin kívül ha-
talmos iroda és az alkalmazottak egész tö-
mege áll rendelkezésre és természetesen
felügyelet alatt állanak azok a nagyszámu,
különböző jellegű tudományos, ifjúsági, sport-
művészeti és más intézmények, melyek mind
a zsidóság helyzetének lehető javítását és a
szegénysorsuk megsegítését és előhaladását
irták elő elérhető cél gyanánt. Azt külön
nem is kell megjegyezni, hogy egy oly nagy
áttekintésű és koncepcióju terület, mint a
bécsi hitközség, nemcsak az adminisztráció
ezerféle ágával foglalkozik, hanem az álta-
lános zsidókérdésekkel, a külföldi hitsorszo-
sok eseteivel és ehhez hasonló kérdésekkel
is. Ennek megfelelőleg a hitközség vezető-
sége állandóan érintkezésben van nemcsak
az osztrák kormány és főváros vezető embe-
reivel, hanem a világ más nagyszabásu in-
tézményeivel is és míg egyrészt gondja van
arra, hogy a hitközség autonómiája sértetle-
nül fennálljon, másrészt tekintélyük és be-
folyásuk egész erejével lépnek fel, amikor
valamilyen felekezeti sérelem, vagy csak an-
nak fenyegető árnyéka is mutatkozik.

MI VAN MÉG A JELENTESBEN?

Számos esetet sorol fel a hitközség kö-
tetnyi jelentése arról, amikor pl. Bécs váro-
sa egyes iskolákban be akarta vezetni a
párhuzamos zsidó osztályokat és egyöntetű
komoly fellépésüknek meg is lett az ered-
ménye, hogy az idevonatkozó terv a gyakor-
latban nem ment keresztül. Ugyancsak ily
nyomatékos közbenjárást gyakorolt a hit-
község azon esetekben is, amikor akár a
vágatási rendben, akár iskolai vagy adókér-
désben bizonyos mellőzési tendenciát lá-
tott és a lehetőség szerint igyekeztek ennek
mielőbbi megszüntetésén.

Azt hiszem, hogy nem minden érdekes-
ség nélkül valók ezek az adatok, melyeket
tulajdonképen csak kiszakítottunk annak a
nagy és mozgalmas zsidó életnek a történe-
téből, amely Bécsben folyik. Ha még meg-
említjük azt, hogy Bécs zsidóságának jelen-
tekeny része cionista, viszont úgy a szefard,
mint más jellegű hívek saját ügyeik intézése
mellett békés együttértésben élnek egymás-
sal és legfejebb csak a hitközségi választá-
sok alkalmával szokásos és inkább szemé-
lyes jellegű küzdelmek élénkítik néha a kü-
lönben egyöntetű felekezeti életet: mind-
nyáján, akár nagyvárosban, akár falun la-
kunk, tanulhatunk ez óriási hitközség nagy-
szerű példáján és ha nem is utánozhatjuk e
kiváló eredményeket elért tevékenységüket,
legalább megnyugtathat bennünket az a tu-
dat, hogy akik hivatva vannak felekezetünk
élén állani, azok legjobb zsidó tudásukkal,
lelküismeretükkel és a hitsorsosaik iránti
szerefetükkel igyekeznek e nehéz feladatok
megvalósításának elérésére.

PALESZTINA

Miért hamisítják a történelmet?

Az akkói bebörtönzöttek

Akkoban börtönben vannak azok a zsidó ifjak, akik nem bírták tovább az „önmegtartoztatás” elvét és megpróbálták, hogy ne hagyják magukat tovább levágnak, mint a vágóhidra kergetett állatok. Akkóban ülnek a derék zsidó ifjak és ezzel kapcsolatosan vissza kell gondoljunk azokra a szavakra, amelyeket Weizman hallatott a zürichi kongresszus alatt. Weizman akkor bevallotta, hogy sok téves lépést tettek és nem tudják, hogy vajon mit is akar Anglia. A cionista világszervezet vezetési akkora sem tudták, most sem tudják, hogy merre menjenek és mi lesz a végleges kibontakozás a mai helyzetből. Weizman újra hallgat, ahogy hallgatott hosszú hónapokon át, míg végül kiderült, hogy csak egyet akar kérdezni a zsidó nép delegátusaitól, hogy igen-e, vagy nem? Vajon most már tudja, mi a teendő? Ugy látják, ma is tétovázik és Shertok csődöt mondott politikáját tartja célravezetőnek. Miért hallgat a diplomata Weizman most, amikor harsányan kellene hallatnia szavát? a nem tudja, mit csináljon, miért nem mond le, úgy mint 1929-ben? Az mégsem jelent felelősségteljes politikát a zsidó Palesztinára, ha előbb hagyja megérlelni az eseményeket a világszervezet vezetősége és csak akkor mer beszélni, amikor a brit és arab politika fait-accomplis elé állítja a világ zsidóságát.

Akkóban börtönben ülnek derék zsidó ifjak. Különösen tragikusnak tartom, hogy a lapok, amelyek a cionista rezsim alatt működnek és tajtékznak a revizionisták ellen, le akarják tompítani azt a nagyjelentőségű eseményt, amely végre a tetteket írta számlájára. Nekik elég volt száznál több halott, közöttük Billig professzor, meg Yellin Avinoam, meg a sok munkás, akik közül ötöt úgy vágta le, mint barmokat. Miért nincs egy megértő szavuk e bátor ifjak számára, akik életüket kockáztatták, kikiáltották a világnak, hogy nem bírnak tovább a csődöt mondott „Havlagát”, mert látják, hogy sem az angol tankok, sem a nagy szuronyerdő nem képes megvédeni a zsidóság élet és vagyonbiztonságát.

Nem fog sikerülni meghamisítani a történelmet. Az akkói börtön lakóinak hősiességét el fogja ismerni az utókor, ahogy elismeri feltétel nélkül a makkabeusok dicső tetteit. Az eljövendő generációk méltányolni fogják ezeket a hőstetteket és azok a zsidó ifjak, akik ma elmélyülnek a chanukai mécsesek fényében és a hasmoneusok dicsőségére emlékeznek, nem szabad elfelejtsék a mai hősokeket sem, akik bátran és vitézül szembeszállnak a brit fegyverekkel és még saját népük fiainak ellenállásával is meg kell küzdenek, akárcsak 2000 évvel ezelőtt, amikor a dicső kis csapat megbirkózott a százszor erősebb ellenséggel. Nem szabad engedjük, hogy ezeknek a derék zsidó ifjaknak hősiességét eldiskurálják és ledegradálják úgy, mintha tevékenységük értelmére volna a zsidó közösségnek.

Gyávaság lett volna, ha nem akadt volna az ottani zsidó ifjuság körében néhány olyan is, aki nem bírja tovább az arcucsapásokat és nem szállt volna szembe a hipokrizissal és az angol-arab rosszindulattal. Éljenek az akkói bebörtönzöttek, mert ők a véres zsidó történelem ragyogó lapjaira kerülnek majd, mint nemzeti hősök és igazi bátor vitézek.

Just Mose.

— UJABB BOMBAMERÉNYLETEK.

(Jeruzsálem). Farhan sejk kivégzése újabb lendületet adott az arab terrornak és a hét elején az ország különböző részeiben törtétek kisebb-nagyobb kilengések. Nabluzban, Jeninben, Akkóban és Hebronban sztrájkot proklamáltak az arabok a kivégzés miatt, a sztrájk azonban részlegesen sem sikerült. Negyven tüntetőt letartóztattak. Észak Palesztinában zsidó kolóniákat és rendőrsztagokat támadták meg a terroristák. Jeruzsálemben, a főváros legforgalmasabb uccáján a György király-uton bombamerénylet történt, melynek következtében egy 16 éves zsidóleány és két 12 éves zsidófiu megsebesült, ezeket kórházba kellett szállítani. Ugyancsak bombát dobtak egy rendőrautóra, amely a Szkopus hegy felé haladt, a merénylő azonban célt tévesztett és a bomba egy zsidó házat rongált meg és könnyebben megsebesített egy ágyban fekvő asszonyt. A rendőrség közlése szerint október folyamán 45 karabélyt, 65 revolvert, 11 katonai fegyvert és 1125 muniációs csomagot koboztak el, főleg a Berseba körzetben.

— ÜTKÖZET A TERRORCSAPATOK ÉS AZ ANGOL RENDŐRSÉG KÖZÖTT.

(Jeruzsálem). Faradia közelében formális ütközet folyt le december 1-én egy angol rendőrsztag és egy fegyveres arab banda között. A rendőrök Faradia környékén keresték azokat a terroristákat, akik az akko—szafedi uton fegyveres támadást követtek el egy zsidó autobus ellen. A rendőrök csak gépfegyvertűzzel tudták elűzni támadóikat. Shprem közelében ugyancsak súlyos ütközet folyt le a terroristák és az angol karhatalom között. A környéken ugyanis eltűnt egy háromtagú rendőrpattall. Felkutatásukra Haifából nagyobb rendőrsztag indult el. Időközben a három rendőr közül az egyik előkerült és jelentette, hogy két bandával találtak szembe magukat a Haifából kiküldött rendőrcsapatok. Formális csata zajlott le a kolónia közelében. A rendőrök riasztó lövéseket adtak le a levegőbe. A terroristák azonban bekerítették őket, elrabolták fegyvereiket, lovaikat és egyenruháikat. Újabb rendőrcsapatot mozgósítottak a helyszínre, amelyek repülőgépek segítségével láttak hozzá az egész szíriai határvidék mentén a terrorbandák kereséséhez.

— HÁZKUTATÁS AZ ARAB FALVAKBAN. A katonai hatóságok számos arab faluba csapatokat küldtek ki, hogy házkutatásokat és terepszemléket eszközöljenek. A kiküldött osztagok felettes hatóságoknak azt a jelentést küldték, hogy a legtöbb faluban egyetlen férfitagot sem találtak az ifjuság körében. Ez azt jelenti, hogy legnagyobb részük a terroristákhoz csatlakozott, akik a hegyvidéken folytatják a guerilla-harcot a katonaság és rendőrség ellen.

10 kg. súly

Milyen megváltás, ha ettől megszabadul. És mégis kövérek hordják magukkal ezt és még nagyobb súlyt zsiradékban egész életükön keresztül! Megszabadulás és megváltás a Dr Ernst Richter féle

reggeli gyógy-növény teája

által. A természet gyógy-növényeiből készült tea gondoskodik a karcsu alakról.

— PALESZTINAI HIREK. A „Nes” cementgyár egy teherautóját, amelyen zsidó munkás ült, Haifa mellett megtámadták és arab terroristák lövöldöztek rájuk. Három munkás, névszerint: Walter Mendelsohn, Nah Michailovits és Noah Kopfer súlyosan megsebesültek. A tetteseknek sikerült elmenekülni. — A hebroni állami arab iskolacai demonstrációt rendezett a városban, résztvéltek. A rendőrséget kövekkel dobta meg, mire a menetet feloszlatták. Egy iskolai hallgatót elfogtak, később szabadlábra helyezték. A rendőrség elrendelte, hogy az iskola igazgatója és több arab férfi naponta háromszor jelentkezni tartoznak a rendőrségnek. — A haifai kikötői rendőrség 28 ar elfogott, akik engedély nélkül dolgoztak a kikötőben. Illegális bevándorlók, akik Jordániából szöktek át. Deportálni fogják őket. — A sedzserai és afulehi rendőrség felmérésre lövéseket adott le. Jenin mellett több lövést adott le egy rendőrpattallra. „Essex” ezred egy különítményére, amely Nablus és Jenin között teherautón volt, a gyek között, hátulról több lövést adtak a katonák viszonzották a lövöldözést és elűzték a támadókat. — Jeruzsálem melletti amerikai kolóniára bombát dobtak. Katapultok üldözöbe vették a támadókat, de ezek nem nekültek. — Gaza-ban négy különböző helyen robbant bomba. A rendőrség sok lövöldözést eszközölt. — A haifai arab negyed, a Wadi Rusmici-re kimondották az államot és tíz emberből álló rendőrség különítményt vezényeltek oda. — A palesztinai lapok közlik a kormány ama tevékenységét, amely szerint az arab negyed keskeny utcáin, amelyek kitűnő búvóhelyei a terroristák számára lerombolják és helyébe széles utcákat építenek.

— FOLYIK AZ ERÉLYES TISZT MUNKÁJA PALESZTINÁBAN. A rendőrség és hadsereg megfeszített munkája ellenében Északpalesztinában folytatódna a terroristák tevékenysége. Egy zsidó autóbust megtámadták a haifa-akkói uton egy utast megsebesítettek. Fardí kolóniát, amit csehszlovák zsidók alapítottak, a hét folyamán kétszer megtámadták. Áldozatok nincsenek. A hatóságok folytatják a felfegyverzett bandák üldözését. Galileában számos embert tartóztak le azzal a gyanúval, hogy terroristák voltak, akik védelmet adtak.

MASZ HAHISZTADRUT

Országszerte érezhető hiányosságot tölt a Zsidó Nemzeti Szövetség vezetőségének idején kezdeményezése, mellyel a Masz Hahisztadrut pányit indította be. Ez az akció van hivatva a N. Sz. megerősítése és kiépítése révén az arabszidóság legsürgősebb kérdéseire megoldást találni.

Elsősorban az ifjuság átrétegesítésének problémája az, mely intézményes megoldásra van szükség, amelynek terén eddig a legkevesebb kezdeményezést tett. Az ardeali zsidó ifjuságot megfelelő irányítás, gazdasági és szellemi támogatással a produktívizálódás felé kell vezetni, hogy a meglévő viszonyok között helyét megállhassa és a már folyamatban levő változásokat felkészülten fogadhassa. Az ardeali zsidó társadalom kötelessége a zsidó ifjuságot mezőgazdasági és ipari produktívizálódásban támogatni.

A zsidóság népkisebbségi életének kiépítésénél a galutban is rendkívüli fontossága van a zsidó kultúra és héber nyelv szerepének. A zsidó ifjuság nevelésében nagy súlyt kell helyezni erre a dologra, mert csak az iskolán kívüli nevelés révén módjában az ardeali zsidóságnak ifjuságát szellemben nevelni és így megakadályozni, hogy a zsidóság lényegétől eltávolodjék.

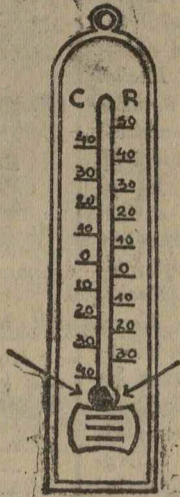
A zsidó egység megteremtése csak egy jól szervezett, jól kiépített és tartalommal megrakott szervezetten keresztül lehetséges. Ezért elsőrangú feladatunk az ardeali zsidóságnak a Zsidó Nemzeti Szövetség megerősítése a Masz Hahisztadrut által, mert a saját maga védelmi pozíciót építi ki.

București-i Meteorológiai Intézet jelentése szerint:

...vábbi hőszűnyedés, eső és havazás várható! **Védjezzzen a neűves hidegtől való ártulés ellen!**

Női lack gummi esőcipők **200** Leitől

Női lack gummi szőrmeduzsa dívat hócipő **305** Leitől
Gyermek lack gummi hócipők **225** Leitől

Ócsizmák, vízhatlan sportcipők, meleg téli cipők, teveszőr házcipők

Egységes, olcsó készpénz szabott árak „COMSUM” és P. T. T. tagok részére is.

FAUR LUX cipőáruházban

Oradea, B-dul Regele Ferdinand 3. Heyman üzletházban

Állomások: Sir. Avram Iancu 5. és Bdul Reg. Ferdinand 11.

Megnyilt

Megnyilt

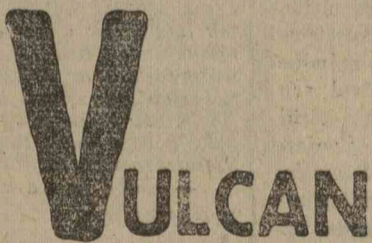
STOFĂ ROMÂNĂ

B-dul Reg. Ferdinand 3.

Férfiszövetek legolcsóbb bevásárlási forrása.

A megnyitás alkalmával nagyobb mennyiségű maradékot bocsátunk olcsó gyári áron az igen tisztelt vevőink rendelkezésére. Saját érdeke mindenkinek bevásárlása előtt raktárunkat minden vételkötelezettség nélkül megtekinteni.

Nagy karácsonyi és ujévi vásár

Minden vevőknek ajándékot adunk

bőröndgyári lerakat Oradea, Regele Ferdinand 1.

Loteria de Stat

Loteria de Stat

Vegyék meg sorsjegyeiket

mielőbb, hogy ne veszítsék el a játék sorrendjét és közeledhesenek a nagy 4-ik osztályhoz,

a milliomosok osztályához

A II-ik osztály huzása

1937 december 15-én

A jó tanító halálára

A halál mindig emlékeztet bennünket saját elmúlásunkra, de hatványozottan érezzük ezt, ha szívünknek kedves valaki hagyja itt a földi létet. Ugy érzem, mintha derűs, gondtalan ifjúságomnak egy bájos szakasza hullott volna le az idők végtelenjén, mikor egykori derék tanítómnak, Schlésinger Márknak haláláról értesültem. Több mint 30 évvel ezelőtt tanított. Hivatásának élt, szerette mesterségét és szerette a gyermekeket, akiket tanított. De értette is mesterségét, művésze volt hivatásának. Schlésinger Márk tanító úr kísérteties biztonsággal megtudta mondani, hogy melyik tanítványa mennyit ér... melyikből lesz ember és melyik fog elkallódni a harcok és kiállások tanúságtételének napján...

Míg ereje bírta, görcsösen ragaszkodott a katedrához, de mikor már nem bírta, még akkor is tanított, akkor is fáradzott, még halódó testi mivoltában is látni akarta Izrael apró kis tanúságtévőit, hogy vezesse őket az erény, az igazság fárasztó ösvényein...

Most elpihent Schlesinger tanító úr, de hiszem, hogy nemes, egyenes, jóságos lelke örülni fog ott fenn, ha megtudja, hogy tanítványai kegyeletes szavakkal áldoznak áldott emlékének és tetteinek, melyek a másvilágra is elkísérik... Myb.

— Felhívás Oradea és Bihormegye zsidó választópolgáraihoz! A választói igazolványokat a törvényszék épületében, a járásbírószágon, földszint 21 szám alatt, f. hó 5-től kezdve, a lapokban meghirdetett alfabetikus sorrendben osztják ki. Minden zsidó választópolgárnak kötelessége a választói igazolvány beszerzése. A régi választói igazolványokat célszerű bemutatni, ugyanúgy föltétlenül szükséges a személyazonosságot igazoló valamely hiteles okmány. A Zsidó Párt bihormegyei listáját a letételt után azonnal publikáljuk. A bizalmiférfiak és asszisztensek beszerzése folyamatban van. Propaganda gyűléseinket e héten elkezdjük úgy Oradeán, mint a megyében és f. hó 12-én, vasárnap d. e. fél 11 órakor dr Fischer József, pártunk bihormegyei listavezetője a Dorian filmszínház helyiségében programbeszédet mond, melyre felhívjuk t. választópolgáraink figyelmét. Ugyancsak kérjük hírlapi közleményeinket állandó figyelemmel kíséreni. A választó-bizottság.

— AZ ORADEAI BRITH TRUMPELDOR szombat délután helyiségében gyűlést tartott, amelyen az NZO új elnöke: Leitner Zoltán nagyobb beszédben üdvözölte az oradeai cionista revizionista ifjúságot. Az ifjúság köréből számosan köszöntötték az új elnököt és ragaszkodásukról biztosították. Chanuka utolsó napján a Dorian filmszínház külön helyiségében chanuka-ünnepséget rendezett az ifjúság, Ch. Malek héber megnyitója után Rappanort Ottó méltatta az ünnep jelentőségét. Utána Sonnenwirth J. beszélt, majd Löblé H. Palesztina felosztásáról. — Bleier Lily szavalt, Kohn E. novellát olvasott fel. A legközelebbi szombaton délután 3 órakor ifjúsági történelmi előadás a szervezet helyiségében.

Minőségben árukban izlésben

SZÖVEI

különlegességeink vezetnek! Dus választék! Szolid kiszolgálás

Havas és Grünfeld

posztóáruház Oradea, Piața Regina Maria 1. (Kishídő)

Hét-ről-hét-re

Batavia. — Huberman Bronislaw teljesen felgyógyult a repülőszerecséltenségnél szenvedett sérüléséből és visszaindult Európába. Első koncertjét Milanóban fogja tartani.

Varsó. — Olyzarkaban (Wolhynia) meghalt 116 éves korában Chaim Leib Czysz, ottani zsidóember. Élete utolsó napjait friss egészségnek örvéndett és a nemrég lezajlott ottani hitközségi választáson is résztvett.

Páris. — A Jewish Colonisation Association (ICA) egy La Paz-ban nemrég megtartott mezőgazdasági kiállításon (Argentina) több első díjat nyert, Señor Morrogh Bernard képviselő garatult az ICA vezetőségének, amiért az „Avigdor” német zsidók által létesített farm oly szépen szerepel. Megnyerték többek között a La Paz városának első díját is, amelyet Entre Rios tartomány legjobb mezőgazdái részére létesítettek.

Genf. — A palesztinai ügyeket intéző mandátumbizottság legközelebbi ülését 1938 júliusában fogja megtartani Genfben. — A nemzetközi munkaügyi hivatal a kolonizációs vándorlások technikai és finansziális kihatásaira vonatkozólag nemzetközi értekezletet fog egybehívni 1938 február 28-ára.

London. — Mary királynő Airlie grófnő társaságában meglátogatta a Woburn-House-ban levő zsidó muzeumot. A királynő, aki egy órát töltött a muzeumban, különösen a művészi himzések iránt érdeklődött, amelyek a Tóratakarókon voltak. A muzeumból való távozásakor lelkes óvációban részesítették a királynőt.

New-York. — 25.000 tagot számláló tanítószövetség Swietoslavsky lengyel közoktatásiügyi miniszterhez emlékiratot nyújtott át, amelyben tiltakozik a lengyel iskolákban bevezetni szándékolt gettópad rendszer ellen.

Danzig. — Anélkül, hogy a danzigi parlament hivatalosan elfogadta volna a nürnbergi törvényeket, azok máris életbe léptek a szabadállam igazságszolgáltatásában és közéletében. A danzigi bíróság legutóbb felelősségre vont egy zsidó kereskedőt, mert fiatal árja leányt alkalmazott vállalatában. A nürnbergi törvények értelmében a bíróság hathónapi elzására ítélte a zsidó kereskedőt. Ez volt az első per a danzigi törvényszéken, amelyet a német faji törvény alapján folytattak le.

Kaunas. — A litván hadsereg tradicionális emléknapiján Smetonas államelnök Brekman zsidó főhadnagyot kapitánnyá nevezte ki. Goldberg Gánionsky és Krasowsky zsidó hadnagyokat főhadnaggyá. Snieg katonai rabbi is külön kitüntetést kapott.

Wien. — A müncheni „Der ewige Jude” akció ellenhatásaképpen a Harand-mozgalom által kiadott bélyegeknél nagy sikere van Amerikában is. Egy nagy amerikai lapkonzern ezer amerikai lapban közölte le az Ehrlich-bélyeg kliséjét, meg az Albert Ballin-bélyeg másolatát. Siegfried Marcus-ét, aki osztrák zsidó volt és az automobil első terve tőle származik. A második széria első bélyege a Pestalozzi-é, akinek mondása is a bélyegen van: „Mi nem azt akarjuk, hogy az ember elállamosítottjék, hanem hogy az állam emberies legyen!”

Jeruzsálem. — A „Keren Hajisuv” központja a „Machanel Jiszorel” kolónia újjáépítésén fáradozik. 30 családot akarnak telepíteni. Körülbelül 12.000 fontra van szükség, amibe beleszámítják ugyan az eddigi investíciókat. Az Aguda központja az ismert Sámuel alapítványból kapott 4000 fontot azaz a kikötéssel, hogy ők maguk is felhoznak 4000 fontot. Londonban rövidesen világkonferenciát tartanak a vallásos zsidó újságírók, Schachnovitz szerkesztő elnökletével. A konferencia célja a vallásos zsidó sajtó erősítése, valamint kontaktust teremteni a vallásos érzelmi zsidó újságírók között. — A „Felestin” arab újság közli, hogy Wauchope főkommandó számos memorandumot juttatott el Londonba, amely a felosztási tervvel kapcsolatos. Ezek egyikében azt ajánlják, hogy Galilea egyrészt, amelyet a zsidó államnak ítéltek a Peel-terv, az arab államnak jusson. Az angol kormány továbbította a memorandumokat az új palesztinai bizottságnak.

Varsó. — Dr. E. Sommerstein sejm-képviselő, a zsidó parlamenti klub elnöke, interpellációt nyújtott be a sejmbe, amelyben tiltakozik a „középkori sárgafoltos gettópadok formájában történt bevezetése” ellen. A képviselő interpellációjában rámutat arra, hogy ez az intézkedés a lengyel hatóságok meghátrálása volt az ország anarchisztikus elemei előtt. Ezzel az intézkedéssel nem érték el azt a rejtett célt, hogy a gettópadok bevezetése helyre fogja állítani a nyugalmat és rendet a főiskolákon.

München. — A birodalmi igazságügyminiszter rendelkezése értelmében az igazságügyi hatóságoknál eljáró zsidók nem köszönhetnek a „német köszöntéssel”.

— **DR RACHEL KLUMPUS ARDEALBAN.** Ardeal zsidóságának régi ismerőse, a WIZO világ-szervezet palesztinai exekutívájának tagja, európai országok ismert KH-delegátusa érkezik a közeli napokban körünkbe, az új KH-kampány lefolytatása céljából. A Keren Hajjeszód jeruzsálemi direktóriuma egyik legkiválóbb delegátusát, dr Rachel Klompus asszonyt delegálta az 5698-as munká-évnek 5 hónapjára Ardealba, hogy hirt adjon arról a grandiózus és meg nem rendülő munkáról, amely a zsidó országépítés érdekében Erec Jiszra-elben folyik. Az augusztusban megtartott zürichi cionista világkongresszus és a Jewish Agency Council-gyűlés az eddigi teljesítmények megduplázására hívta fel a világ zsidóságát. Dr Rachel Klompus Ardealba érkezésével megindul a Keren Hajjeszód ezévi akciója, amelynek célja: megduplázni az elmúlt év bevételeit. Az az erő, az a kitartás és az az egyéniség, amely dr Rachel Klompusból kisugárzik, hinni engedi, hogy ez a célkitűzés meg fogja hozni a teljes eredményt. Világ-szerte nevéhez fűződik a WIZO szervezet megalakítása.

— **60 ÉVES ORTH. NAGYKERESKE-DŐ** keres hozzáillő gyermektelen özvegy-asszonyt, esetleg 45—55 éves korig férjezetlen nőt. Hozomány megkivántatik. Cim: Schwartz Dezső Senta Kralja Aleks ul. 12. Jugoslavia.

— **CHANUKA ÜNNEPÉLY ÉS PAPI JUBILEUM PANCOTÁN.** November hó 28-án, vasárnap délután 5 órakor a pancotai zsidóság fényes Chanuka-ünnepélyt rendezett. Berkovits Iván gimnáziumi tanuló szép ima kíséretében gyújtotta meg a szokásos Chanuka gyertyát. Ezután Sonnenschein Éliás kerületi főrabbi ünnepi beszédben méltatta a Chanuka jelentőségét. A főrabbi szónoklata után a következő gyermekek szép szavallatokkal emelték az ünnepély fényét: Gerő Vera, Riesz Kató, Haász Tibi, Neumann Géza, Sonnenschein Öcsi és Mátyás Vili. A szépen sikerült Chanuka ünnepélyt Gál István előadása zárta be. Az ünnepély tulajdonképeni fénypontja este fél 9 órakor egy diszközgyűléssel kezdődött, amelyen Herzka Ármin hitközségi elnök üdvözölte a 25 éves papi működését ünneplő főrabbit. Utána Schuster Tamás római katolikus plébános, Szilágyi Sándor református lelkész, Szoljár Pál evangélikus egyházgondnok, Haász Miksa a siriai fiókhitközség nevében üdvözölte a jubiléumát. Sonnenschein Éliás főrabbi lelkeket megindító beszédben válaszolt és megköszönte a lelkes ünneplést és az irányában tanúsított ragaszkodást. Végül dr Werner Miklós alelnök a főrabbi érdemeit és emberi jótulajdonságait méltató beszéd keretében zárta le a diszközgyűlést. Ezután a nagy számban összegyűlt közönséget a hitközség vacsorával vendégelte meg. A háziasszonyi tisztséget nagy körültekintéssel Márton Sándorné és Rosenblau Árminné látták el. Segítségükre voltak még Riesz Sámuelné és Sonnenschein Éliásné. Az első pohárköszöntőt Öfelségére és a királyi házra Hertzka Ármin elnök mondotta. Az asztalnál felszólaltak még: dr Rosti Rezső ügyvéd, Irányi Mór templomgondnok, Mátyás siriai kántor és Schwartz Emánuel sebísi hitközségi elnök. Az ünnepély sikeréhez nagyban hozzájárultak Gerő Jenő igazgató és Weisz Lajos és a melléjük beválasztott vigalmi bizottsági tagok.

Játszanak Bizalommal
a Loteria de Stat Colectura

OFICIALA-nál

FŐFLARUSITÓHELY:

Cluj, Reg. Maria 46.

ORADEA, B-dul Regele Ferdinand II.

Razolozhat
Bucurestiben!

SEGHLOFF uri szalonjában
Filitti 5. (Hotel Luvru alatt.)

ÉRTHETETLEN...

Hitsorsosok ülnek együtt és diskurálnak. Azt mondja az egyik:

— Valamit nem értek. Ha a jó Isten mártett két testvért, egy jót és egy gonoszt, engedte meg, hogy a jó Abel haljon meg és gonosz Kain?

A többiek helyeslően bólogattak, mire mialt a második:

— Valamit én se értek. Ha igaz az, hogy az Isten kiválasztott népe, akkor miért a nekkel kellett elmenekülni Egyiptomból és miért az egyiptomiaknak?

Erre megszólal a harmadik:

— Én se értek valamit.

— Na, mit?

— Ha Anglia egy olyan országot adott dónak, amely nem is az övé, hát akkor nem adta inkább Svájcot?

ELRETTENTŐ PÉLDA

A hirtelen meggazdagodott Hájemet sarkfelesége, hogy szerezze meg a kormányfőtanácsot.

— Nem tehetem — mondja. — Én az állzottaimnak mindig az egyszerűséget és a púságot prédikálom, nem szolgálhatok most ilyedával nekik.

— Nu, te még sohasem hallottál elpéldáról?

NEM KIVANCSI...

Reb Smüle kiküldte a fiát üzleti tanulótra Londonba. A fiu szörnyű nagy képphaza, mindent lekritizál, nagy tervekkel áll mindenáron azt kívánja az apjától, hogy neki az üzlet vezetését egy időre, majd ő matalja...

— Nézd fiam, — mondja Smüle — hogy egy nagy számár vagyok, mert kiküldtelek donba, azt már tudom. Ez belekerült nekem pengómba. Most miért kívánod tőlem, hogy egy csomó pénzt dobjak ki, hogy megtudjam mekkora számár vagy?

MIVEL UTAZOTT?...

— Mivel utazott el Halifax Hitlertől?...
— Vonattal...

LENGYEL SÓHAJ...

A chanuka parancsa, hogy az ablakba kilitani a mécseket. Most, hogy a huliánok az ablakokat, a „csoda” magasabbra lánkol.

ELŐBB MI VOLT?

Többen vitatkoznak azon, hogy a világtése után kiknek volt a legfontosabb szerepe egyik építész azt mondja, hogy legelőször tek lakóházak s így a legfontosabb szerepe a térszék volt. Beleszól a sebész és azt mondja, legfontosabb az ő szerepe volt, mert hiszen tudvalevőleg Adám oldalbordájából operálta Közbeszól a politikus, hogy legfontosabb neki volt a világ teremtése idején, mert his Szentírásban is benne van:

— Előbb volt a káosz...

KIVÁNSÁGOK

A hitközségi elnöknel ünnepi vacsora van. Ilyen megjelenik a hitközség sok előkelő vezető. Egyszer csak kopognak az ajtón és egy róvándorló bocher kér beocsátást. Behívják, felik az asztalhoz és vacsorát tálnak neki is levest, finom libapecsenyét és nagyon jó stnyeket.

A vacsora vége felé igen emelkedett a talat, téma témát követ, végül is arról beszélnek kinek mi a vágya, mit szeretne?

Az egyik azt mondja, hogy ő király szeretlenni. A másik azt mondja, hogy ő a világ talmasabb embere szeretne lenni. A harmadik mondja, hogy ő a világ minden gazdagságáretné.

Mikor már mindenki elmondta, mit szeret megkérdezik a bochertől is, hogy hát milyenyai vannak neki?

— Én, — mondja a bocher — szeretnék lág leghatalmasabb és leggazdagabb király. Aztán azt szeretném, ha elvinnék tőlem a kirógot, a hatalmat, a vagyont, és utolsó száz lezsebemben ebben a rossz ruhában kellene mánöm végig a világon és rongyosan, éhesen megpognék egy zsidó házba, ahol leültetnének az talhoz és adnának nekem jó levest, finom libés nagyszerű süteményeket.

— De bocher, — szólt erre a házigazda szen ez a vágyad már teljesült is.

— Teljesült? — tárta szét a bocher csodál a karjait — hol van a száz lej?

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA